

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ
บริเวณวนอุทยานปราณบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Visitors' Opinion on Physical Development
at Pranburi Forest Park, Changwat Prachuap Khiri Khan

โดย

นางสาวมัลลิการ์ ทันรงกา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

พ.ศ 2548

ISBN 974-9829-02-6

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ บริเวณวนอุทยานปราณบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Visitors' Opinion on Physical Development at Pranburi Forest Park,
Changwat Prachuap Khiri Khan

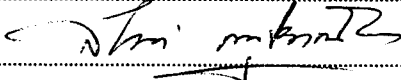
นเมผู้วิจัย นางสาวมัลลิการ์ ทันรงกา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

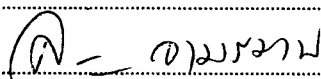
ประธานกรรมการ

()
อาจารย์เสรี เวชชบุษกร, M.F.

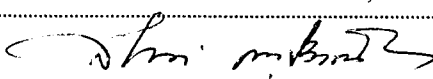
กรรมการ

()
รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต, Ph.D.

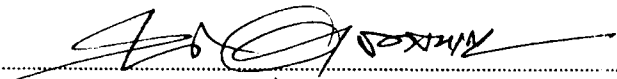
กรรมการ

()
อาจารย์ศิรินภา จามรमान, กศ.ม.

ประธานสาขาวิชา

()
รองศาสตราจารย์สันต์ เกตุปราณีต, Ph.D.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

()
รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 5 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

คำนิยม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จได้โดยได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ในโอกาสนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ เสรี เวชบุษกร ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สันต์ เกตุปราณีต กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก อาจารย์ ศิริินภา จามรมาน กรรมการปรึกษา วิชาการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรเชษฐ์ เศรษฐมาศ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณภัทร อินทรไพโรจน์ หัวหน้างานอุทยานปราณบุรี และเจ้าหน้าที่งานอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งคณาจารย์คณะวนศาสตร์ และเจ้าหน้าที่โครงการปริญญาโทสาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ ภาคพิเศษ ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำ ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสุดแต่บิดา มารดา รวมทั้ง พี่น้อง ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาตลอดมา จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

มัลลิการ์ ทันรังกา

มีนาคม 2548

มัลลิการ์ ทันรังกา 2548: ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณ
วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการ
ระดับบัณฑิตศึกษา ประชานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์เสรี เวชชบุษกร, M.F. 113 หน้า
ISBN 974-9829-02-6

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป ของนักท่องเที่ยวที่มาเยือน วนอุทยานปราณบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ และเพื่อศึกษา
ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณ วนอุทยานปราณบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว
บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 ราย โดยวิธีวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้
ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการศึกษาปรากฏว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง
ร้อยละ 51.75 เป็นหญิง อายุ 39 ปีลงมา มากที่สุดร้อยละ 61.00 รองลงมาเป็นผู้มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ
27.00 นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี ร้อยละ 56.50 เป็นผู้ที่แต่งงานแล้วการศึกษาระดับ
ปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 60.00 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุดร้อยละ 32.00 รายได้
เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 15,800.53 บาทต่อเดือน อยู่ต่างจังหวัดมากที่สุด ร้อยละ 51.25 และพบว่า
นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
อยู่ในระดับดีมาก การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ
พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพที่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือภูมิฐานะของนักท่องเที่ยว การศึกษา อาชีพ รายได้ กิจกรรมการท่องเที่ยว
ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก การพักผ่อน และ
ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ต่างกัน

Mullika Thanrangka 2005: Visitors' Opinions on Physical Development at Pranburi Forest Park, Changwat Prachuap Khiri Khan. Master of Science (Forest Resource Administration), Major Field: Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Mr. Seri Vejaboosakorn. M.F. 113 pages. ISBN 974-9829-02-6

Objectives of this study were to investigate general information of visitors who visited Pranburi Forest Park, Changwat Prachuap Khiri Khan, to study Visitors' opinion on physical development and to find factors affecting visitors' opinion on the physical development at the Pranburi Forest Park. Data was collected by using the designed questionnaires to interview 400 sample visitors who were visiting at the Pranburi Forest Park. statistical analysis method used that included mean,percentage,standard deviation, t- test and F-test, with statistical significance level, through a statistical software package.

Results of the study appeared that the most visitors was femal (51.75%), they were mostly less than 39 years old (61%) and the next most age was more than 40 years old (27%) They were mostly married (56.50%) and they mostly graduated bachelor degree (60%). Their occupations were mostly private company employees (32%). Their monthly income averaged 15,300.53 baht and their residences were mostly in country side (51.25%). Their opinions on physical development at Pranburi Forest Park were at very good level. Factors significantly affecting visitors' opinion on the physical development were domicile, educational level, occupation, income, tour activity, knowledge of physical development, facility need, over night stay and tour experience.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

01 / 04 / 48

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตงานวิจัย	3
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	7
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
นักท่องเที่ยว	12
การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	19
การพัฒนาทางกายภาพและแหล่งนันทนาการ	22
วนอุทยาน	36
วนอุทยานปราณบุรี	43
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
กรอบแนวคิดในการวิจัย	54
สมมุติฐานในการวิจัย	56
อุปกรณ์และวิธีการ	56
อุปกรณ์	56
วิธีการ	56
ผลและวิจารณ์	61
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว วนอุทยานปราณบุรี	61
ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววนอุทยานปราณบุรี	64
ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาทางกายภาพ บริเวณวนอุทยานปราณบุรี	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมุติฐาน	74
สรุปและข้อเสนอแนะ	92
สรุป	92
ข้อเสนอแนะ	94
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	96
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก แบบสอบถามนักท่องเที่ยว	105

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี จำแนกตามเพศอายุ วิทยาลัยศึกษา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิภาคอำเภอเดิม	63
2	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมและการพักผ่อนหย่อนใจ	66
3	จำนวน และร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี จำแนกตามสิ่งจูงใจ	67
4	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีจำแนกตามกิจกรรมนันทนาการ	68
5	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีจำแนกตามข้อเสนอแนะ	69
6	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก	70
7	จำนวน คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี	72
8	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน	75
9	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่การศึกษาแตกต่างกัน	77
10	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน	78
11	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน	79
12	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณ วนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน	82
14	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณ วนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกัน	83
15	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณ วนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน	85
16	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยาน ปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา ทางกายภาพแตกต่างกัน	86
17	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณของ วนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกัน	87
18	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณ วนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่พักผ่อน และไม่พักผ่อน	89
19	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณ วนอุทยานปราณบุรีที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน	90
20	ปัจจัยที่มีผลและไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนา ทางกายภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ	91

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	วนอุทยานปราณบุรี	42
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	53

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ

บริเวณวนอุทยานปราณบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Visitors' Opinion on Physical Development

at Pranburi Forest Park, Changwat Prachuap Khiri Khan

คำนำ

ปัจจุบันรายได้จากการท่องเที่ยว เป็นรายได้หลักที่สำคัญของประเทศไทย ช่วยกระตุ้นให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น รัฐบาลในแต่ละยุคต่างเล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวจึงมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ เช่น ประกาศให้เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวประเทศไทย รมรณรงค์ให้มีการท่องเที่ยวในประเทศ แม้กระทั่งในรัฐบาลยุคปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2546 ได้ประกาศนโยบายชัดเจนในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย มีการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และมีนโยบายให้คนไทยเที่ยวในประเทศมากขึ้น มีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศ เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็น วัฒนธรรม ที่มีอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ขึ้น โดยเน้นการประสานงานทั้งในภาครัฐ และเอกชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย

วนอุทยานปราณบุรี เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย สภาพธรรมชาติที่น่าสนใจแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีสภาพธรรมชาติเป็นป่าทั้ง 3 ลักษณะคือ ป่าบก ป่าชายเลน และป่าชายหาด รวมทั้งมีทิวทัศน์บริเวณชายหาดที่สวยงาม ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสธรรมชาติดังกล่าวได้โดยมีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย ปัจจุบันวนอุทยานปราณบุรีมีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 1,984 ไร่เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการพัฒนาพื้นที่บริการต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกวัน จึงมีโครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในบริเวณพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การปรับปรุงถนน

เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ห้องสุขา ถึงขยะ ชุ่มนั่งเล่น ทางเดินเท้า สถานที่จอดรถชนิดต่างๆ ให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว การฟื้นฟูระบบนิเวศ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย อาคารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว บ้านพักรับรองสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ท่าเทียบเรือ ร้านค้าสวัสดิการ ป้ายประชาสัมพันธ์ และป้ายสื่อความหมายต่างๆ (สำนักงานป่าไม้ เขตเพชรบุรี, 2540)

ดังนั้น การศึกษาถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการพัฒนาทางกายภาพของวนอุทยานปราณบุรี จึงมีความสำคัญ และจำเป็น เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาประกอบกิจกรรมในวนอุทยาน มีความหลากหลายรูปแบบ และหลายกลุ่ม อาจมีความคิดเห็นในการพัฒนาทางกายภาพที่แตกต่างกัน การศึกษาจะทำให้ทราบถึงความเป็นจริงในพื้นที่และสภาพความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผน และรูปแบบของการพัฒนาทางกายภาพในวนอุทยานปราณบุรี อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่และสภาพความต้องการของ นักท่องเที่ยว ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น เพื่อจะได้ทราบแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง ให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปหรือข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามตัวแปรอิสระ

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยคือ วนอุทยานปราณบุรี ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ประมาณ 100 ไร่
2. กลุ่มประชากรที่ทำการวิจัย กำหนดให้เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในเดือน กรกฎาคม 2547 อายุ 20 ปีขึ้นไป

นิยามศัพท์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้นิยามศัพท์เพื่อประกอบการวิจัยไว้ดังนี้

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว ที่สะท้อนถึงความต้องการอย่างแท้จริง ที่มีต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีทั้งทางบวก และทางลบ

นักท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนโดยทั่วไปอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่เดินทางเข้ามาเยือน หรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมนันทนาการภายในวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วนอุทยาน หมายถึง พื้นที่ขนาดเล็ก ที่ทางราชการสงวนไว้เพื่อรักษาพื้นที่ป่าไม้ หรือ พื้นที่ซึ่งมีธรรมชาติ แปลก หายาก หรือลักษณะเด่น มีทิวทัศน์สวยงาม ร่มรื่น และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้ทางธรรมชาติของประชาชน โดยทั่วไป

วนอุทยานปราณบุรี หมายถึง บริเวณที่เป็นพื้นที่ ป่าชายเลน ป่าชายหาด และป่าบกตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองเก่า คลองคอย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และชุมชนในท้องถิ่นปัจจุบัน โดยคำนึงถึงการรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมภายใต้ระดับความสามารถที่จะรองรับได้

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ เดินทางมาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย

ภูมิลำเนา หมายถึง สถานที่ตั้งบ้านเรือนของนักท่องเที่ยวอย่างถาวร ก่อนที่จะเดินทางมาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เพศ หมายถึง เพศชายหรือเพศหญิงของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อายุ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป ที่เข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพ การมี คู่ครอง โสด หย่าร้าง ม่าย ซึ่งบัญญัติไว้ตามกฎหมายของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุดของนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป ที่เข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

อาชีพ หมายถึง งานหลักหรืองานประจำที่ใช้เวลาในการทำงานดังกล่าวมากที่สุดโดยมีรายได้ที่แน่นอนของนักท่องเที่ยว เช่น ค้าขาย รับราชการ พนักงานเอกชน นิสิต/นักศึกษา เกษตรกรรม ฯลฯ ของผู้เข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รายได้ หมายถึง จำนวนเงินรวมทั้งหมด หรือมูลค่าของผลตอบแทนซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของเงินเดือน ค่าจ้าง หรือผลผลิต ที่ได้รับการประกอบอาชีพทุกประเภท ของผู้เข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

กิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง ลักษณะของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมาประกอบกิจกรรมภายในวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในลักษณะต่างๆ เช่น การศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน การฝึกอบรม/อยู่ค่ายพักแรม เล่นน้ำทะเล นั่งเรือชมธรรมชาติ เดินเล่นตามชายหาด เป็นต้น

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ในวนอุทยานปราณบุรี จัดสร้างหรือพัฒนาขึ้นเพื่อบริการนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้

ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง องค์ประกอบต่างๆภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ในวนอุทยานปราณบุรีจัดสร้างหรือพัฒนาขึ้นเพื่อบริการ อำนวยความสะดวก สร้างความเข้าใจ และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในการเข้ามาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมนันทนาการต่างๆให้ได้รับความรู้ ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ความเพลิดเพลิน สามารถป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ และสร้างความเข้าใจต่อสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้พบเห็น เช่น ที่จอดรถ ร้านอาหาร สุขา ถึงขยะ ที่พักแรม สำนักงาน พื้นที่นั่งพักผ่อน ป้ายสื่อความหมาย และเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การพักค้างแรม หมายถึง จำนวนวันของการเข้าพักอาศัยเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนหรือท่องเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประสบการณ์การท่องเที่ยว หมายถึง ความถี่ในการเดินทางมา เยือน หรือท่องเที่ยวในรอบปีที่ผ่านมา และความถี่ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว และประกอบกิจกรรมด้านนันทนาการภายในบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในส่วนต่างๆ ของแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้จำแนกออกตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับความคิดเห็น
2. นักท่องเที่ยว
3. สิ่งอำนวยความสะดวก
4. การพัฒนาทางกายภาพหรือแหล่งนันทนาการ
5. วนอุทยาน
6. วนอุทยานปราณบุรี
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ที่เกี่ยวกับความคิดเห็น

ผู้วิจัยเห็นว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนต่างๆ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และแต่ละคนจะแสดงความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น ซึ่งมีประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แผนปฏิบัติต่างๆ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบาย แผนปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อย่างไรก็ตามได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นไว้ดังนี้

1. ความหมายของความคิดเห็น

นักวิชาการเป็นจำนวนมากได้ให้คำนิยามและความหมายของ “ความคิดเห็น” ไว้ค่อนข้างหลากหลาย ที่สำคัญมีดังนี้

สงวน (2522) ให้ความหมายความคิดเห็นไว้ว่า เป็นสภาพจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยที่ยังไม่แสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมา เป็นที่ปรากฏต่อบุคคลหรือสาธารณชน

ณรงค์ (2526) เห็นว่า ทรรศนะมีความแตกต่างไปจากความคิดเห็น (opinion) โดยที่ความคิดเห็นเป็นเพียงความเชื่อที่บุคคลมีต่อวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งในสิ่งแวดล้อมต่างๆ จึงแตกต่างจากทรรศนะในแง่ที่ว่า ความคิดเห็นมีความเป็นอิสระจากอารมณ์ต่างๆ หรือไม่มีอารมณ์แอบแฝงอยู่ และส่วนประกอบด้านความรู้ (cognitive) จะมีความสำคัญอย่างเด่นชัดในความคิดเห็น โดยที่ความรู้จะอยู่ในรูปของข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมนั้นๆ เช่น ผู้ชายมีความเชื่อว่าผู้หญิงขับรถไม่เก่งเท่าผู้ชาย ซึ่งถ้าข้อเท็จจริงเป็นเช่นว่านี้แล้วก็นับว่าเป็นความคิดเห็นหรือความเชื่อของผู้ชายเท่านั้น โดยไม่มีความรู้สึกด้วยอารมณ์แฝงมาเกี่ยวข้องด้วย

จำรอง (2534) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทรรศนะ ความคิดเห็นอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทรรศนะก็ได้ สัตถก และวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทรรศนะ ตรงที่ทรรศนะนั้นเจ้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

สุชา (2536) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางถ้อยคำ (verbal expression) เกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ หรือค่านิยม ความคิดเห็นไม่ใช่สิ่งเดียวกับเจตคติ

นพมาศ (2542) ได้กล่าวว่าความคิดเห็นนั้นจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสัญคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนออกไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักถือว่่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเป็นใจ

การศึกษาความคิดเห็นนั้นเป็นการศึกษาด้านจิตวิทยาที่อยู่ภายในตัวบุคคลความคิดเห็นว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้ สังเกต และวัดได้จากคน แต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคติ ตรงที่ทัศนคตินั้นเจ้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

2. ความสำคัญของความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษารูสึกของบุคคล กลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อ ความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงานรวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วยเพราะจะทำให้การทำงานต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปด้วยความพอใจของผู้ร่วมงาน

ธงชัย (2524) เห็นว่าการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นต่างๆ ส่วนมากจะใช้วิธีแบบวิจัยตลาด โดยการร่างแบบสอบถาม (questionnaire) ไปสัมภาษณ์ หรือซักถามกลุ่มประชากรตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์และรวบรวมไว้เป็นข้อมูล วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร จะได้ตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้หรือในการวางนโยบายต่างๆ ก็ตามความคิดเห็นต่างๆ ที่วัดออกมาได้จะทำให้ผู้บริหารเห็นสมควร หรือไม่ในอันที่จะดำเนินนโยบายหรือล้มเลิกไป

การศึกษาความคิดเห็นนั้นเป็นการศึกษาด้านจิตวิทยาที่อยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน ซึ่งมนุษย์นั้นจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค โดยคิดหาเหตุผลว่าควรจะทำอย่างไร ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลจะใช้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำหนดนโยบายหรือปรับปรุงแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเป้าหมาย

3. ประเภทของความคิดเห็น

Remmers *et.al* (1965) ได้กล่าวไว้ว่าความคิดเห็นมี 2 ประเภท คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด เชิงลบสุด เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางที่บวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลง รักจนบูชา ทิศทางลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก ความคิดเห็นประเภทนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ เป็นความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ ที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย

4. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

Oskamp (1977) ได้กล่าวสรุปถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น มีดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ
2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล
3. อิทธิพลโดยตรงของผู้ปกครอง
4. ทักษะคิดและความคิดเห็นของกลุ่ม
5. สื่อมวลชนหรือสื่อต่างๆ

5. วิธีการวัดความคิดเห็น

การศึกษาในการวัดความคิดเห็นโดยทั่วไป จะต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัดสิ่งเร้าและมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำมากน้อยวิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยมากใช้การตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบตามที่ได้กำหนดไว้อย่างอิสระ

วิเชียร (2530) ได้กล่าวว่าวิธีวัดความคิดเห็นนั้นโดยมากจะเน้นการใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบตามแบบสอบถามที่กำหนด การใช้แบบสอบถามสำหรับการวัดความคิดเห็น จะต้องให้ผู้ตอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจไม่เห็นด้วย ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าเป็นปฏิฐาน (positive) หรือปฏิเสฐ (negative)

พรเพ็ญ (2531) ได้กล่าวไว้ในเอกสารประกอบการบรรยายของคณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องการวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่ใช้กันแพร่หลายมีอยู่ 4 วิธี ดังต่อไปนี้ คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's method) เป็นการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตรแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างกัน
2. วิธีกัตต์แมน (Guttman's scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติ สูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันได้จากต่ำสุดถึงสูงสุด และแสดงถึงการสะสมของข้อคิดเห็น
3. วิธีจำแนกแบบ S-D Scale (semantic differencisl scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น
4. วิธีวัดของลิเคิร์ต (Likert's method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงทัศนคติในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบและให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 หรือ +2, +1, 0, 1, 2 เป็นต้น

รวิวรรณ (2538) ได้สรุปไว้ว่าการวัดความคิดเห็นสามารถทำได้โดยการสร้างแบบวัดซึ่งมีหลายวิธี แต่ที่นิยมใช้กันทั่วไปมี 2 วิธี

1. ใช้วิธีของ Likert ในการสร้างแบบวัดวิธีนี้เป็นการเขียนข้อความในเชิงของการเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยให้ครอบคลุมสิ่งที่จะวัด โดยใช้มาตรวัด 3 ระดับ คือ มากที่สุด ปานกลาง น้อยที่สุด หรือ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. ใช้วิธีของ Osgood เป็นการวัดโดยการเขียนคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้ามหลายคู่เพื่อให้เหมาะสมกับเป้าหมายที่จะวัด และครอบคลุมสิ่งที่จะวัดทุกๆด้าน และนำคุณศัพท์แต่ละคู่มาสร้างมาตรวัดโดยอาจแบ่งเป็นมาตรวัด 3, 5, 6, หรือ 7 ระดับ

นักท่องเที่ยว

1. ความหมายของนักท่องเที่ยว

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 (ราชกิจจานุเบกษา, 2522) และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525) ได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยวว่าเป็นบุคคลที่เดินทางจากท้องที่หนึ่งอันเป็นที่อยู่อาศัยโดยปกติของตนไปยังท้องถิ่นอื่นที่เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพหารายได้

Smith (1989) ได้ให้นิยามว่า นักท่องเที่ยว คือ ผู้ที่มีเวลาว่างชั่วคราว และเดินทางด้วยความสมัครใจไปยังสถานที่ที่มีใช้ภูมิสำเนาด้วยวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่

Krzysztof (1994) ได้ให้นิยามว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลซึ่งเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ด้วยเหตุผลอันไม่เกี่ยวกับหน้าที่การงาน

นักท่องเที่ยว คือ บุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักของตนเองไปยังสถานที่แห่งอื่น โดยมีวัตถุประสงค์ไม่ได้ไปทำงานประจำหรือการศึกษา วัตถุประสงค์ของการเดินทางอาจใช้เวลาว่าง (การนันทนาการ การพักผ่อนหย่อนใจ การรักษาสุขภาพ การศึกษาธรรมชาติ และเพื่อการกีฬา) ธุรกิจ การปฏิบัติหน้าที่ และการประชุม เป็นต้น

2. ส่วนประกอบของกลุ่มนักท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้จัดกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งพิจารณาจากส่วนประกอบต่างๆ ดังนี้

ที่มา	- ท้องถิ่น - ชาวไทย
ขนาด	- เอกเทศ - กลุ่มเอกเทศขนาดเล็ก - กลุ่มทัวร์เล็ก
รูปแบบ	- ไป- กลับ (นักท่องเที่ยว) - พักค้างแรม
อาชีพ	- นักเรียน/นักศึกษา - ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ - นักธุรกิจ/ประกอบกิจกรรมส่วนตัว - รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง/เกษตรกร - ว่างาน/แม่บ้านทั่วไป
กลุ่มตลาด	- จำแนกตามระดับรายได้ - จำแนกตามระดับการใช้บริการ (ค่าบริการ)
กลุ่มตามความสนใจ	- กลุ่มดูนก - กลุ่มนิยมไพร - กลุ่มดำน้ำ - กลุ่มตกปลา - กลุ่มกีฬา

กลุ่มพฤติกรรมและกิจกรรม

- ทักษะศึกษา
- กีฬา
- ซื่อสัตย์
- ประกอบธุรกิจ/ประชุมสัมมนา
- พักผ่อนแบบสงบ
- เดินป่า/ปีนเขา/เที่ยวถ้ำ
- ดำน้ำ/เดินเล่น

วัตถุประสงค์

- ท่องเที่ยว
- พักผ่อน พักฟื้น
- ท่องเที่ยวแบบผจญภัย
- ศึกษาหาความรู้
- เล่นกีฬา
- บ้านเทิง
- เพื่อกิจกรรมเฉพาะอย่าง

ในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต่างกันอย่าง อากิ การท่องเที่ยวเพื่อทัศนศึกษา การท่องเที่ยวเชิงประชุมสัมมนา และฝึกอบรม การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ การท่องเที่ยวป่าเขาและถ้ำ การท่องเที่ยวแม่น้ำลำคลอง การท่องเที่ยวชายทะเล/เกาะแก่ง การท่องเที่ยวแหล่งโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยววัฒนธรรมและชุมชน การท่องเที่ยวเพื่อการแสวงบุญ การท่องเที่ยวกีฬา และนันทนาการ การท่องเที่ยวบ้านเทิงเรีงรมย์ เป็นต้น รูปแบบการท่องเที่ยวแต่ละแบบมักกำหนดขึ้นตามกิจกรรม และสถานที่ที่ไปเยือน ซึ่งมีการคาบเกี่ยวกัน

3. ลักษณะของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ

ในปัจจุบันลักษณะของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สามารถจำแนกตามพฤติกรรมด้านการใช้พื้นที่นันทนาการและการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2538)

1. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมธรรมชาติและ/หรือการผจญภัย ซึ่งมีลักษณะดังนี้ คือ มีแนวโน้มที่จะมีจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ และมีความรับผิดชอบในการใช้พื้นที่ จำนวนคนต่อกลุ่มไม่ใหญ่มากและไม่ชอบความแออัด สนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยให้ตนได้ใกล้ชิดธรรมชาติและศึกษาธรรมชาติ ตลอดจนการผจญภัยที่ตื่นเต้นท้าทาย ไม่เน้นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ฟุ่มเฟือยและมากเกินไปจนเกินความต้องการขั้นพื้นฐาน แต่สนใจธรรมชาติและวิถีชีวิต/วัฒนธรรม มีการศึกษาสูง มีรายได้ต่อหัวต่อปีสูง ไม่สนับสนุนกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่ควรสงวนรักษาไว้

2. กลุ่มนักท่องเที่ยวโดยทั่วไป มีลักษณะดังนี้ จะนิยมไปเยี่ยมชมในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงไม่สนใจความแออัด ส่วนใหญ่เป็นการไปเที่ยวหรือทำกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน ความบันเทิง ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ไม่เคารพสถานที่ และขาดความรับผิดชอบในการเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี อาจเป็นเพราะขาดความเอาใจใส่ ไม่สนใจปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือไม่รู้จักวิธีการเที่ยวที่เหมาะสมถูกต้อง ขาดความสนใจที่จะเรียนรู้ธรรมชาติที่อยู่รอบข้าง ต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวกที่หรูหราฟุ่มเฟือย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะจะเป็นนักท่องเที่ยวแบบใดก็ตาม การเป็นนักท่องเที่ยวที่ดีในพื้นที่ธรรมชาติ ควรเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนการปฏิบัติตัวในพื้นที่ และการเตรียมตัวไปเที่ยวอย่างเหมาะสม โดยการสอบถามจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อถือได้ล่วงหน้า และศึกษาเพิ่มเติมได้ในพื้นที่จากเจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยวควรมีแนวคิดและความตั้งใจที่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว ปฏิบัติตามกฎระเบียบของพื้นที่ รักษาความสะอาด หลีกเลี่ยงการนำขยะ โดยเฉพาะขยะที่ย่อยสลายยากเข้าไปในพื้นที่ธรรมชาติ เพื่อลดภาระของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ควรทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ เช่น ช่วยเก็บขยะ ที่สำคัญนักท่องเที่ยวควรเลือกกิจกรรมที่มีโอกาสได้สัมผัส เรียนรู้ธรรมชาติและใช้บริการสื่อความหมายธรรมชาติ (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2538)

4. ประเภทและขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยวกับผลกระทบจากการประกอบกิจกรรม

สุรเชษฐ์ และศิริลักษณ์ (2535) กล่าวว่า กลุ่มของนักท่องเที่ยวหรือกลุ่มที่ใช้ประโยชน์จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติมากน้อยแตกต่างกัน กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ที่มีจำนวนคนพักผ่อนยาวนาน มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการหลายชนิด และมีความต้องการใช้ทรัพยากร

สูง ก่อให้เกิดผลกระทบได้มากกว่ากลุ่มผู้ใช้ที่มาพักผ่อนน้อยคึกกว่า กลุ่มผู้มาพักผ่อนมักจะสร้างผลกระทบรุนแรงกว่ากลุ่มผู้มาเดินป่าเฉพาะในเวลากลางวัน นอกเหนือจากระยะเวลาของการเข้ามาใช้ประโยชน์แหล่งนันทนาการแล้ว ประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วมก็อิทธิพลต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วย เช่น กลุ่มผู้นิยมเดินป่าที่ไม่มีจุดมุ่งหมายปลายทางที่แน่นอนเดินไปเรื่อยๆ จะส่งผลกระทบมากกว่าและหลายรูปแบบกว่าผู้ที่นิยมเดินเที่ยวตามทางเท้าที่เจ้าหน้าที่จัดไว้ให้

กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ขนาดใหญ่มักจะเป็นที่ยอมรับกันว่าทำให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางกายภาพและทางชีวภาพมากกว่ากลุ่มผู้ใช้ขนาดเล็ก ถึงแม้กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ขนาดใหญ่จะมีสัดส่วนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณของผู้ใช้ทั้งหมดที่มาเยือนพื้นที่นันทนาการ แต่คนกลุ่มนี้สามารถก่อให้เกิดผลกระทบได้มาก เช่น การขยายขอบเขตพื้นที่กางเต็นท์ของคนกลุ่มใหญ่ โดยการถางหรือตัดต้นไม้เพื่อให้สามารถกางเต็นท์ได้มากขึ้น เป็นต้น

5. ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการด้านนันทนาการ

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการด้านนันทนาการนั้น สุรเชษฐ์ และ ศิริลักษณ์ (2535) ระบุว่า นอกจากจะมีสาเหตุมาจากสิ่งกระตุ้นภายในของมนุษย์เอง อันได้แก่ ค่านิยมส่วนตัว และความพอใจ ของแต่ละบุคคลแล้ว ยังมีปัจจัยทางด้านสังคมประชากร ปัจจัยด้านประชากรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการด้านนันทนาการมีหลายลักษณะซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. ประชากร (Population) ปัจจัยด้านประชากรที่มีอิทธิพลต่อความต้องการด้านนันทนาการมีหลายลักษณะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.1 จำนวนประชากร (Population size) จำนวนประชากรที่อาศัยในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความต้องการด้านนันทนาการ แม้ว่าอัตราการเพิ่มของประชากรในประเทศไทยจะลดลงทุกปี แต่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544) คาดว่าประชากรจะมีราว 65.94 ล้านคนในปี พ.ศ.2560 ทั้งนี้การที่ประชากรของประเทศเพิ่มขึ้นย่อมทำให้ความต้องการด้านนันทนาการมีมากขึ้นด้วย และหากปัจจัยอื่นๆมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย อาทิเช่น รายได้ การศึกษา การขนส่ง เป็นต้น แนวโน้มของความต้องการ ด้านนันทนาการก็จะมากขึ้นเป็นทวีคูณ

1.2 ที่อยู่อาศัย (living area) ในเขตเมืองประชากรส่วนใหญ่ขาดโอกาสที่จะสัมผัสสภาพธรรมชาติ และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง เพราะสภาพความเป็นเมือง ได้ดูดกลืนพื้นที่สีเขียวไปจนเกือบหมด เหลือไว้เฉพาะบริเวณที่จัดสร้างเป็นพื้นที่สวนสาธารณะ สวนหย่อม และพื้นที่สีเขียวตามวัด โรงเรียนและสถานบันการศึกษาระดับสูงเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนที่เพิ่มขึ้น

1.3 อายุ (age) ผู้ชำนาญการด้านนันทนาการยอมรับว่า ชนิด และความต้องการด้านนันทนาการมีผลกระทบมาจากอายุของประชากร กล่าวคือ อายุของประชากรจะเป็นตัวชี้ถึงความต้องการกิจกรรมนันทนาการ หรืออายุต่างกันจะเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการต่างกัน เด็กเล็กต้องการกิจกรรมนันทนาการต่างไปจากกลุ่มเยาวชน กลุ่มเยาวชนต้องการกิจกรรมต่างไปจากกลุ่มผู้ใหญ่ และในวัยดังกล่าวก็ต้องการกิจกรรมนันทนาการต่างจากวัยผู้สูงอายุ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความสนใจและขีดความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุที่มากขึ้น

1.4 การศึกษา (education) ความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้ของประชากรนั้นคือผู้ที่มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่มีแนวโน้มว่าจะมีรายได้สูงด้วย และการที่มีรายได้สูงก็ส่งผลดีถึงความต้องการด้านนันทนาการ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาของมนุษย์ไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความต้องการด้านนันทนาการ อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ที่เดินทางไปท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับดี

2. รายได้ (income) การเดินทาง และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการมีค่าใช้จ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านรายได้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความต้องการด้านนันทนาการของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายได้จะเป็นตัวกำหนดหรือบ่งบอกถึงความสามารถของบุคคลในการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวและแหล่งนันทนาการประเภทต่างๆ ทั้งที่อยู่ใกล้หรือไกลจากที่อยู่อาศัย และมีอิทธิพลต่อการเลือกกิจกรรมแต่ละประเภทแต่ละชนิดหรือกลุ่มกิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน

3. เวลาว่าง (leisure) เวลาว่างเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความต้องการและการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์เรามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับเวลาว่างที่ตนเองมีอยู่ นอกจากนี้ ปริมาณของเวลาว่างยังมีผลต่อการเลือกกิจกรรมนันทนาการแต่ละชนิดอีกด้วย อย่างเช่นในเวลาทำงานปกติแม้จะมีช่วงเวลาว่างอยู่บ้าง แต่ก็

อาจสิ้นเกินไปที่จะเลือกปฏิบัติกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งได้อย่างเต็มที่จึงต้องหันไปเลือกกิจกรรมอย่างอื่นแทน เช่น เดินออกกำลังกาย ฟังเพลง เป็นต้น

4. การคมนาคมและการสื่อสาร (transportation and communication)

4.1 การคมนาคม แหล่งนันทนาการที่มีการคมนาคมเข้าถึงสะดวกจะเป็นปัจจัยดึงดูดให้คนเข้ามาใช้ประโยชน์ได้มากกว่าแหล่งนันทนาการที่มีการเข้าถึงค่อนข้างยากลำบาก อย่างไรก็ตามจากการที่มีการพัฒนาโครงการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ทำให้การเดินทางของประชาชนเป็นไปด้วยความสะดวกสบาย ยิ่งในปัจจุบันคนไทยมียานพาหนะเป็นของตัวเองมากขึ้นก็ยังมีขีดความสามารถในการเดินทางมากขึ้นตามไปด้วย

4.2 การสื่อสาร สิ่งจูงใจที่ทำให้คนเราเกิดความต้องการด้านนันทนาการอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ การรับรู้ว่ามีแหล่งนันทนาการอยู่และสามารถเดินทางไปยังแหล่งนันทนาการได้ การรับรู้นี้มักผ่านตัวกลางที่เป็นสื่อบุคคลหรือสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นสื่อมวลชนในปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเรื่อยๆ สื่อเหล่านี้ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์/นิตยสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ

5. อุปทานของแหล่งนันทนาการ ปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อความต้องการด้านนันทนาการก็คือ ปริมาณของแหล่งนันทนาการที่มีอยู่ในประเทศ ประเทศไทยมีทรัพยากรนันทนาการอยู่เป็นจำนวนมาก และมีชนิดต่างๆ กันทั้งในส่วนที่รับผิดชอบดูแลโดยภาครัฐกับส่วนที่มีนายทุนพัฒนา และให้บริการโดยภาคเอกชน ยิ่งการคมนาคมสะดวกสามารถเดินทางเข้าถึงพื้นที่ได้โดยง่าย และมีการให้ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านสื่อต่างๆ อย่างทั่วถึงยิ่งมีผลต่อความต้องการด้านนันทนาการของประชาชนมากขึ้นด้วย

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวก

1. ความหมายของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง บริเวณพื้นที่และโครงการ/สิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวจัดให้มีขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือน และกิจกรรมในการบริหารจัดการแหล่งนันทนาการ เช่น ถนนทางเข้า ชุมนั่งเล่น ทางเดินศึกษาธรรมชาติ ป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น (ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2540)

2. บทบาทของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกมีบทบาทสำคัญต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยสรุปได้ดังนี้

2.1 สนองความต้องการของผู้มาเยือน/นักท่องเที่ยว ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ/กิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ใช้สอย และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

2.2 ช่วยป้องกันรักษาทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรมลงอันเนื่องมาจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สะพานทางเดินเท้าป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวเหยียบย่ำพื้นที่ที่มีความเปราะบาง เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ หรือพื้นที่ที่มีไม้พื้นล่างขึ้นหนาแน่น ระบบกำจัดขยะระบบบำบัดน้ำเสีย ช่วยป้องกันและกำจัดมลพิษของแหล่งท่องเที่ยว

2.3 ช่วยป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับนักท่องเที่ยวในประกอบกิจกรรม เช่น สะพานเดินข้ามลำน้ำ ราวกันตกริมหน้าผา

2.4 เป็นเครื่องมือ/สื่อในการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวสัมผัสชื่นชมธรรมชาติมากยิ่งขึ้น เช่น ทางเดินศึกษาธรรมชาติ นิทรรศการกลางแจ้ง

2.5 ความสะดวกให้กับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาคารสำนักงาน สำหรับเจ้าหน้าที่ บ้านพักเจ้าหน้าที่ ป้อมยาม ด่านตรวจ

2.6 มีบทบาททางอ้อมในการสร้างภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงออกมาทางเอกสารเฉพาะของพื้นที่

3. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

โดยปรัชญาแล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ควรสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ธรรมชาติหรือวัฒนธรรมท้องถิ่นได้สร้างสรรค์ขึ้นมา และควรมีบทบาทในการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงเจตนารมณ์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นการสร้าง “แบบอย่าง” สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น สถาปัตยกรรมของที่พักค้างแรม ควรให้ความรู้สึกที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักว่าได้เข้ามาใกล้ชิดธรรมชาติ และมีพฤติกรรมคล้ายตามในการรักษาสภาพธรรมชาติ ช่วยป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และยังช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมอุทยานแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ได้พยายามกำหนดกรอบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ มีประเด็นโดยสรุปดังนี้ (ศูนย์วิจัยป่าไม้ 2541)

3.1 สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทอาคาร ให้ความสำคัญกับแสงสว่าง การถ่ายเทของอากาศ ทิศทางลม และความผสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว

3.2 ระบบคมนาคม และการหมุนเวียนภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับเส้นทางคมนาคมทางเลือก เช่น ทางจักรยาน ทางเดินเท้า ทางขี่ม้า เส้นทางเรือ ควบคู่กับระบบถนน-ลานจอดรถที่เป็นมาตรฐาน และระบบป้ายสื่อความหมาย-สัญลักษณ์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทิศทาง และที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

3.3 ระบบสาธารณูปโภค เน้นระบบที่ให้พลังงานอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพอนุรักษ์น้ำกำจัดน้ำเสีย และของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการนำของเก่ากลับมาใช้ใหม่

3.4 การออกแบบโดยภาพรวม ให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบจากการพัฒนาทั้งใน และนอกแหล่งท่องเที่ยว และให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อผู้ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอย่างต่อเนื่อง

4. แนวคิดในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่นันทนาการ

สุรเชษฐ์ และ ศิริลักษณ์ (2535) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการพื้นที่นันทนาการ โดยอุทยานแห่งชาติ นั้นต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ การสงวนรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่ให้คงอยู่หรือมีไว้ใช้ตลอดไป และประการที่สอง คือการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ใช้ประโยชน์หรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวหรือมาเยือนในพื้นที่ ตลอดจนการให้บริการและอำนวยความสะดวก เช่น การมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีสถานที่พักผ่อน ร้านค้าสวัสดิการ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆเท่าที่จำเป็น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกนี้จัดให้มีขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ขณะเดียวกันก็เพื่อป้องกันทรัพยากรในพื้นที่ด้วย

การพัฒนาสิ่งแวดล้อมสะอาดเป็นเครื่องมือสำคัญอันหนึ่งในการจัดการพื้นที่นันทนาการต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดการเพื่อสงวนไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ และในขณะเดียวกันก็ใช้ประโยชน์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนทั่วไป ดังนั้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมสะอาด จะต้องศึกษาและเข้าใจถึงกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์หรือนักท่องเที่ยว ตลอดจนพฤติกรรมที่นักท่องเที่ยวแสดงออกมาซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อทรัพยากรนันทนาการในพื้นที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดไว้รองรับนักท่องเที่ยวเหล่านั้น นอกจากนี้ลักษณะของพื้นที่ และสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสิ่งแวดล้อมสะอาด และสิ่งก่อสร้างต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาสิ่งเหล่านี้ไม่ทำความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่มากเกินไป ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงประเภทของสิ่งแวดล้อมสะอาด และการบริการตำแหน่งหรือแหล่งที่ตั้ง และการออกแบบสิ่งแวดล้อมสะอาด โดยพิจารณาภายใต้ข้อจำกัดของพื้นที่และสามารถบริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะอาดสบาย ความปลอดภัยและความเพลิดเพลินมากที่สุด

ในส่วนของการพัฒนาสิ่งแวดล้อมสะอาด เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวนั้น Sharpe *et.al.* (1983) ได้ให้ความหมายของคำว่า สิ่งอำนวยความสะดวกไว้ว่า สิ่งใดก็ตามที่ฝ่ายจัดการสถานที่หรือผู้ใช้ประโยชน์ได้รับความสะอาดสบาย หน้าที่หลักของสิ่งแวดล้อมสะอาดจะรวมไปถึงการให้บริการสนองตอบต่อผู้มาเยือน ป้องกันผลกระทบอันอาจเกิดจากผู้มาใช้ประโยชน์ เป็นสิ่งจำเป็นต่อการจัดการและบำรุงรักษาพื้นที่และเป็นสิ่งที่จะสร้างภาพลักษณ์แก่แหล่งนันทนาการในสายตาผู้มาเยือน

ข้อพิจารณาในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ นั้นส่วนใหญ่ยึดถือแนวทางของแผนการจัดการและผังบริเวณตลอดจนการแบ่งเขตการจัดการที่ได้ กำหนดไว้ แต่ก็มีปัจจัยหรือข้อพิจารณาบางประการที่เกี่ยวข้องควรถามตัวเอง ดังนี้

1. การใช้พื้นที่เป็นอย่างไร
2. ปริมาณและชนิดของที่ดินและแหล่งน้ำที่มีอยู่เหมาะสมกับการพัฒนามากน้อยเพียงใด
3. ที่ดินและแหล่งน้ำที่จะใช้ในการพัฒนาสามารถรองรับจำนวนผู้ใช้ประโยชน์ได้มาก น้อยเพียงใดที่จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
4. สิ่งอำนวยความสะดวกที่จะสร้างขึ้นสามารถบำรุงรักษา ให้อยู่ในสภาพที่ดีภายใต้กรอบ งบประมาณ และกำลังคนที่มีอยู่หรือไม่

ชมพวรรณ (2535) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่ง แวดล้อมทางกายภาพบริเวณอุทยานนกน้ำ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้ผสมกลมกลืนเป็นธรรมชาติโดยที่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาที่แตกต่างกัน ดังนั้นแนวทางในการพัฒนา ควรคำนึงถึงความผสมกลมกลืนเป็นธรรมชาติ เงียบสงบและเป็นสัดส่วน เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันจากแหล่งท่องเที่ยว อื่นๆ โดยสงวนด้วยการรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติไว้ให้มากที่สุดเพื่อคุณค่าทางวิชาการด้วย

การพัฒนาทางกายภาพหรือแหล่งนันทนาการ

1. สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา เป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงออกโต้ตอบในลักษณะต่างๆ กันซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคล มีผลต่อการพัฒนาและพฤติกรรมของมนุษย์ อันได้แก่ ธรรมชาติ สภาพดินฟ้าอากาศ พลังงาน สังคมมนุษย์ วัตถุสิ่งของ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง การเลี้ยงดูของครอบครัวทางด้านจิตวิทยา สิ่งแวดล้อมประกอบด้วยผลทั้งหมดของสิ่งเร้าที่แต่ละบุคคลได้รับตั้งแต่เกิดจนตาย (ประกอบ, 2515) โดยพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนหนึ่งจะถูกกำหนดโดยสิ่งแวดล้อม

เกษม (2530) กล่าวโดยสรุปไว้ว่า การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นปรัชญาหลักของการศึกษาวิทยาศาสตร์สังคม เพราะแนวทางการศึกษาวิทยาศาสตร์สังคมจำเป็นต้องศึกษาบทบาทของสิ่งแวดล้อมต่อพฤติกรรมของมนุษย์ และการแสดงพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ถ้ามนุษย์ตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นส่วนสำคัญของการศึกษาระบบสิ่งแวดล้อมเชื่อว่าภาวะสิ่งแวดล้อมจะไม่เกิดขึ้นต่อระบบสิ่งแวดล้อมของมนุษย์อย่างแน่นอน

ศิรินภา (2530) รายงานว่าพฤติกรรมเป็นผลรวมขององค์ประกอบสองประการ คือ ลักษณะนิสัยของบุคคล และสภาวะแวดล้อมในขณะนั้นๆ

พฤติกรรมของมนุษย์ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสภาพทางกายภาพ กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมจะจำกัดให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สามารถแสดงได้และสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวตัดสินใจพฤติกรรมของบุคคล (ศิรินภา, 2530) คือ

1. สิ่งแวดล้อมเป็นตัวตัดสินใจขอบเขตพฤติกรรมได้
2. คุณลักษณะของสิ่งแวดล้อมบางชนิด อาจมีผลกระทบต่อพฤติกรรม และบุคลิกของบุคคล
3. สิ่งแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ สิริินภา (2530) ได้รายงานอีกว่า การพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมนั้น จะต้องมีการพิจารณาถึงรูปแบบการออกแบบทางกายภาพ (physical design) ควบคู่กันกับพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอก (overt behavior) โดยที่พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นคือสภาพแวดล้อมพฤติกรรม (behavior setting) ที่มีลักษณะรูปแบบพฤติกรรมที่มักแสดงออก หรือการกระทำที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับสถานที่ที่พฤติกรรมเกิดขึ้น ซึ่งมีขอบเขตทางกายภาพ และขอบเขตชั่วคราว (physical and temporal boundaries) ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์จะมีขั้นตอนของการเกิดพฤติกรรมดังนี้

1. กระบวนการรับรู้ (perception) คือ กระบวนการรับรู้ข่าวสารหรือเข้าใจจากสิ่งแวดล้อมโดยผ่านระบบประสาทสัมผัสซึ่งรวมทั้งความรู้สึกร่างกาย อื่นด้วย

2. กระบวนการรู้ (cognition) คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตที่รวมทั้งการเรียนรู้ การคิด และการพัฒนาซึ่งจะเป็นกระบวนการทางปัญญา

3. กระบวนการเกิดพฤติกรรมในสภาพแวดล้อม (spatial behavior) คือกระบวนการที่บุคคล แสดงพฤติกรรมในสภาพแวดล้อมซึ่งผ่านการกระทำ สังเกตเห็นได้จากภายนอก

โดยที่ทั้ง 3 กระบวนการนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความสัมพันธ์ซับซ้อน ในบางครั้งไม่สามารถแยกขั้นตอนออกมาอย่างเด่นชัด ประกอบกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมนั้น ไม่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่ปรากฏจริง แต่เกิดจากจินตภาพ รวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆ ในระบบนิเวศของมนุษย์ ที่มาจากสภาพแวดล้อมถ่ายทอดมาเป็นพฤติกรรม ที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อม นั่นคือความสัมพันธ์ซึ่งกัน และกันระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมจึงควรพิจารณาทั้งในแง่สถานที่ที่ทำให้เกิดพฤติกรรม และกระบวนการทางพฤติกรรมอีกด้วย

วิลลิส (2526) กล่าวว่า อิทธิพลที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมนั้นมาจากตัวกำหนดต่อไปนี้คือ

1. ตัวกำหนดด้านมนุษย์ ประกอบด้วย

1.1 อิทธิพลด้านสรีระวิทยา เป็นอิทธิพลที่เกี่ยวกับพื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์กับระบบประสาทส่วนกลางที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอก

1.2 อิทธิพลด้านบุคลิกภาพ คือ ลักษณะส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างกัน จึงมีความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมต่างกัน

1.3 อิทธิพลทางสังคม คือ มนุษย์มีบทบาทหน้าที่ตลอดจน โครงสร้างทางสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

1.4 อิทธิพลทางวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้อันเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ในแต่ละบุคคล และประสบการณ์นี้ย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

2. ตัวกำหนดด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

2.1 ลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพที่ส่งเสริมหรือกีดขวางพฤติกรรมนั้นๆ

2.2 คุณสมบัติต่างๆของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ในฐานะที่เป็นสิ่งเร้าที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรม

2.3 ตำแหน่งของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ของพฤติกรรมมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมนั้นต่างเป็นเหตุผลกัน โดยสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรม และพฤติกรรมที่แสดงออกก็อาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมได้เช่นกัน

2. การจัดการทรัพยากรนันทนาการ

นันทนาการเกิดขึ้นและมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยเริ่มจากกลุ่มคนที่มีอำนาจหรือผู้สูงศักดิ์ สงวนรักษาพื้นที่บางส่วนไว้เป็นพื้นที่นันทนาการเฉพาะตนเอง และบริเวณที่ใกล้ชิด แนวความคิดที่จะจัดตั้งพื้นที่นันทนาการเพื่อให้คนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ยังไม่ปรากฏในช่วงแรกของประวัติศาสตร์ จนกระทั่งในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเริ่มเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าไปใช้ประโยชน์จากแหล่งนันทนาการที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นเขตหวงห้ามส่วนบุคคล และในปัจจุบันแนวคิดการใช้พื้นที่เพื่อนันทนาการเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง โดยได้มีการ

ประกาศจัดตั้งพื้นที่สงวนให้เป็นอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่อนุรักษ์ประเภทอื่น ๆ เพื่อเป็นแหล่งนันทนาการแก่สาธารณชนโดยทั่วไป (ไชโย, 2543)

3. ความหมายของนันทนาการ

วิชัย (2533) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “นันทนาการ” หรือ “Recreation” ว่าแต่เดิมนั้นนิยมใช้คำว่า “สันทนาการ” ซึ่งอาจมาจากคำว่า “สนทนา” กับ “อาการ” ซึ่งมีความหมายแคบไม่ครอบคลุมตามความหมายของคำว่า “Recreation” จึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า “นันทนาการ” แทนตั้งแต่ พ.ศ. 2519 ซึ่ง “นันทนาการ” จะหมายถึงการกระทำใด ๆ ก็ตามที่ทำให้เกิดความสุข ความพึงพอใจ สนุกสนาน เกิดความเลื่อมใส ศรัทธา เสริมสร้างความรู้และเป็นการออกกำลังกาย

สมบัติ และคณะ (2520) กล่าวว่า นันทนาการ คือ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงออกซึ่งความพึงพอใจตามความต้องการ มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ควรเป็นกิจกรรมอาสาสมัครที่บุคคลสามารถเข้าร่วมได้ โดยไม่มีการบังคับ และก่อให้เกิดความพึงพอใจในเวลาว่าง

ปรียาพร (2527) กล่าวว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง และด้วยความสมัครใจของผู้กระทำเอง แต่กิจกรรมนั้นจะต้องเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ไม่ใช่อบายมุข อีกทั้งจะต้องเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลดีต่อร่างกาย จิตใจ หรืออารมณ์ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยตรง

วุฒิพล (2528) กล่าวว่า นันทนาการทางด้านป่าไม้ หมายถึง การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางป่าไม้ เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เป็นต้น ด้วยความสมัครใจ เพื่อที่จะได้ความสนุกสนาน และความเพลิดเพลินจากการประกอบกิจกรรม นั้น ๆ

สมพร (2538) กล่าวว่า นันทนาการเป็นการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติซึ่งรวมถึงธรรมชาติทุกชนิดที่เป็นสินค้าหรือบริการอันเกิดจากพื้นที่อนุรักษ์ตั้งแต่ ป่า ภูเขา ลำน้ำ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นต้น

สรุปได้ว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลดีทั้งร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ของผู้เข้าร่วมในกิจกรรมนันทนาการโดยตรง เป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างและด้วยความสมัครใจของผู้กระทำได้ และต้องเป็นกิจกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม กล่าวคือไม่ขัดต่อกฎ กติกา ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีของสังคม ตลอดจนไม่ใช่อบายมุข สุรเชษฐ์ (2525)

4. องค์ประกอบของนันทนาการ

นันทนาการจะต้องมีองค์ประกอบ (element) หรือคุณสมบัติ (qualification) ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. นันทนาการต้องเป็นกิจกรรม กล่าวคือ จะต้องเป็นการกระทำหรือปฏิบัติโดยที่ร่างกาย หรือกล้ามเนื้อหรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเคลื่อนไหว
2. การเข้าร่วมกิจกรรมต้องเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ โดยเกิดจากแรงกระตุ้นภายในของตนเอง ไม่ได้เกิดจากการบังคับแต่อย่างใด
3. กิจกรรมนันทนาการทุกรูปแบบจะต้องเกิดขึ้นในเวลาว่างหรือหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจการทำงาน และการปฏิบัติกิจส่วนตัวอื่น ๆ
4. กิจกรรมนั้นต้องมีผลทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความพึงพอใจหรือความรื่นรมย์โดยตรง
5. ต้องเป็นกิจกรรมที่ยอมรับในสังคม ไม่ใช่อบายมุข ผิดกฎหมาย หรือผิดศีลธรรม เช่น การพนัน การดื่มสุรา เป็นต้น
6. กิจกรรมที่กระทำนั้นต้องไม่ขัดเป็นอาชีพ เช่น นักกีฬาอาชีพ เป็นต้น

5. ประโยชน์และคุณค่าทางนันทนาการ

นันทนาการ เป็นสิ่งสำคัญ และมีคุณค่าควบคู่ไปกับการมีชีวิตของมนุษย์แม้จะไม่มีควมจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตเท่ากับปัจจัย 4 แต่นันทนาการก็อาจถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่ 5 สำหรับมนุษย์เลยทีเดียว ได้ โดยสรุปแล้วประโยชน์ และคุณค่าของนันทนาการมีดังนี้ (สุรเชษฐ์ และ ศิริลักษณ์, 2535)

1. ด้านสุขภาพร่างกาย เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นระบบอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและกล้ามเนื้อของผู้ประกอบกิจกรรมให้มีสภาพที่ดีขึ้น เพิ่มความแข็งแรงแก่ร่างกาย ผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้ร่างกายสามารถประกอบกิจการงานได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การวิ่ง การขี่จักรยาน เป็นต้น
2. ด้านจิตใจ การที่ต้องอยู่ในสภาวะเร่งรีบ อยู่กับสภาพแวดล้อมที่แออัด ปัญหามลพิษเมื่อได้สัมผัสธรรมชาติย่อมทำให้เกิดความผ่อนคลาย และมีความสุข สามารถยกระดับจิตใจส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีแก่สมาชิกในครอบครัว และสังคม
3. ด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมนันทนาการรูปแบบต่าง ๆ ก่อให้เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้ไปสู่สังคม เช่น ธุรกิจผลิตอุปกรณ์พักผ่อน ธุรกิจบริการ ซึ่งนับว่านันทนาการมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม
4. ด้านสังคม นันทนาการเป็นการส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน ไม่ให้ปฏิบัติในสิ่งที่ผิดหรือเป็นภัยต่อสังคม ดังนั้นนันทนาการจึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี เกิดมิตรภาพ รู้จักการเสียสละ และทำให้มีระเบียบวินัย เคารพในสิทธิของผู้อื่น
5. ด้านวัฒนธรรม กิจกรรมนันทนาการก่อให้เกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในสมบัติของชาติที่มีอยู่ รู้ซึ่งถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อมว่าเป็นสิ่งที่สวยงาม ต้องสงวนไว้เพื่อความรื่นรมย์ และทำให้เกิดการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต

6. ด้านการศึกษา พื้นที่นันทนาการทุกแห่งเปรียบเสมือนห้องปฏิบัติการธรรมชาติ ทุกคนที่เข้าไปใช้บริการ ณ แหล่งนันทนาการสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นธรรมชาติด้วยตนเอง

6. ความสำคัญของนันทนาการ

จรินทร์ (2520) กล่าวว่า จากการที่สังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะในตัวเมืองประชาชนส่วนใหญ่จะต้องมีการแข่งขันในการทำงานเพื่อยกระดับฐานะและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ดังนั้น เวลาส่วนใหญ่จึงใช้ในการทำงานการดำเนินชีวิตในลักษณะนี้ย่อมก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย และตรึงเครียดขึ้นได้ วิธีการลดปัญหา ดังกล่าวคือ การใช้เวลาว่างที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อนันทนาการ

นิวัติ (2537) อธิบายว่า เมื่อมนุษย์เจริญขึ้น ประชาชนพลเมืองพากันเข้ามาอยู่ในเมืองมากขึ้น ความเคร่งเครียดในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งการอยู่ร่วมกันอย่างแออัดขัดเคืองในเมือง ทำให้มนุษย์ต้องการเปลี่ยนสถานที่ที่เขียวเตไร และพักผ่อนหย่อนใจรวมทั้งหลบหนีความจอแจความอึกทึกครึกโครม รวมทั้งปัญหาอากาศเสียในเมืองออกไป และประกอบนันทนาการในที่ที่มีความสงบเงียบ ร่มรื่น อากาศบริสุทธิ์ และมีทิวทัศน์ธรรมชาติอันสวยงาม เช่น อุทยานแห่งชาติ และวนอุทยานเป็นต้น

7. แหล่งนันทนาการและประเภทของแหล่งนันทนาการ

สุวดี (2529) ให้ความหมายของแหล่งนันทนาการว่าแหล่งนันทนาการ หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ สัตว์ ป่าไม้ เป็นต้น และพื้นที่นั้นสามารถเอื้ออำนวยให้บุคคลประกอบกิจกรรมนันทนาการประเภทต่าง ๆ ได้ตามความสนใจ และความถนัด แหล่งนันทนาการในความหมายนี้ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ ป่าสงวน ชายทะเล เป็นต้น

Clawson and Knetsch (1974) ได้แบ่งประเภทของพื้นที่นันทนาการออกเป็น 3 กลุ่ม โดยพิจารณาจากความเป็นเจ้าของ และการให้บริการความใกล้ชิดไกลจากแหล่งชุมชน และลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนระดับความเป็นธรรมชาติหรือการพัฒนาโดยมนุษย์ ดังนี้

1. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นผู้ใช้ (user-oriented areas) ลักษณะเด่นที่สำคัญของพื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้ คือการเข้าถึงทำได้โดยสะดวก และอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชนมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันเปิดโอกาสให้คนทั่วไปได้ใช้เฉพาะเวลากลางวันไม่มีการค้างแรมพื้นที่นันทนาการกลุ่มนี้ เช่น สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สวนสัตว์ สนามกีฬาชนิดต่างๆ สระว่ายน้ำ เป็นต้น

2. พื้นที่นันทนาการแบบเน้นธรรมชาติ (resource-based areas) ลักษณะเด่นของพื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้คือ ความเป็นธรรมชาติ หรือเป็นแหล่งธรรมชาติอยู่ห่างไกลจากชุมชนหรือเมือง เปิดโอกาสให้ผู้ใช้เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ หลายรูปแบบ และสามารถพักผ่อนได้พื้นที่เหล่านี้เช่น ภูเขา ทะเล ชายฝั่ง แหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น การไปเยือนพื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้ต้องมีการเดินทาง ซึ่งต้องใช้ทั้งเวลา และเงินค่อนข้างมาก พื้นที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ อาทิเช่น อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น

3. พื้นที่นันทนาการแบบกึ่งธรรมชาติ (intermediate areas) พื้นที่นันทนาการในกลุ่มนี้อยู่ระหว่างกลางพื้นที่ทั้งสองกลุ่มดังที่กล่าวข้างต้น ทั้งในเชิงภูมิศาสตร์ และปริมาณการใช้ส่วนใหญ่จะอยู่ไม่ห่างไกลจากแหล่งชุมชนมากนัก ประมาณ 1-2 ชั่วโมงโดยรถยนต์ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างดี เหมาะสำหรับการใช้ประโยชน์ช่วงเวลากลางวัน และวันหยุดสุดสัปดาห์ พื้นที่ขนาดใหญ่กว่าพื้นที่นันทนาการแบบเน้นผู้ใช้ แต่เล็กกว่าพื้นที่นันทนาการแบบเน้นธรรมชาติ เช่น วนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า รีสอร์ทของเอกชน เป็นต้น

สุรเชษฐ์ และ ศิริลักษณ์ (2535) ได้กล่าวไว้ว่า ในพื้นที่นันทนาการจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ อยู่ใกล้หรือไกลจากแหล่งชุมชน มีคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติมากน้อยเพียงใด และดำเนินการโดยภาครัฐหรือภาคเอกชน การจะเข้าไปดูแลหรือจัดการก็จำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องพิจารณาถึงสิ่งสำคัญสองประการ คือ

1. การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก และเปิดโอกาสให้ผู้ใช้หรือนักนันทนาการได้รับประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับพื้นที่

2. จะต้องมีการสงวนรักษาไว้ซึ่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ให้คงอยู่อย่างไม่เสื่อมสลาย และสามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่สาธารณชนได้ตลอดไป

ดังนั้นการจัดการพื้นที่นันทนาการ เพื่อตอบสนองความต้องการของสาธารณชน ได้มากที่สุด และในขณะที่เกี่ยวกับการตอบสนองนั้นจะต้องตั้งอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพพื้นที่ เพื่อให้คงอยู่ในสภาวะที่เอื้อประโยชน์แก่สาธารณชนสืบไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยองค์ประกอบของการจัดการแหล่งนันทนาการมี 4 ประการ คือ

1. การจัดการแหล่งนันทนาการจะต้องมีองค์กรใดองค์กรหนึ่งหรือหน่วยงาน เป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบในการบริหารงาน ซึ่งการบริหารก็จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบาย และเป้าหมายที่ชัดเจน มีงบประมาณ กำลังคน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกเป็นฝ่ายๆ ที่ชัดเจน
2. พิจารณาถึงทรัพยากร หรือพื้นที่นันทนาการ ว่ามีองค์ประกอบของทรัพยากร และลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์อย่างไรบ้าง
3. พิจารณาถึงรูปแบบการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยวว่าเป็นอย่างไร พฤติกรรมการใช้ และผลกระทบว่ามีอย่างไรบ้าง และจะต้องมีการตรวจสอบติดตามถึงปริมาณและรูปแบบของความต้องการใน อนาคต
4. พิจารณามาตรการในการจัดการซึ่งจะต้องระบุวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน มีการแบ่งเขตการจัดการ (zoning) กำหนดขีดความสามารถในการรองรับด้านนันทนาการ (recreational carrying capacity)

8. ขีดความสามารถในการรองรับ

ซุมพล (2531) กล่าวว่าขีดความสามารถในการรองรับในระบบสิ่งแวดล้อม (carrying capacity) หมายถึง ความสามารถสูงสุดที่สภาวะแวดล้อมหนึ่งหรือพื้นที่หนึ่ง หรือระบบสิ่งแวดล้อมหนึ่ง จะสามารถมีได้ของสรรพสิ่งร่วมกันในจำนวนสูงสุดได้จำกัดทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของสภาพสิ่งต่างๆ เหล่านี้

การที่จะทราบว่าสภาพพื้นที่หรือสภาวะแวดล้อมหนึ่งๆ ถึงจุดที่เหมาะสมที่สุดหรือไม่นั้น สังเกตได้จากสิ่งปรากฏขึ้นตามธรรมชาติ หรือสภาพแวดล้อมนั้นแสดงออกมา เช่น มีการพังทลายของดิน ต้นไม้ตาย เป็นต้น ก็แสดงว่าสภาพแวดล้อมเป็นจุดที่ไม่เหมาะสม ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป เพราะความสามารถสูงสุดของพื้นที่ใดๆ จะแปรผันไปตามปัจจัยของสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น เมื่อเป็น

เช่นนี้ เราก็สามารถแก้ไขปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงความสามารถสูงสุดของพื้นที่ หรือสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจจะทำได้ดังนี้

1. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการในปริมาณ และสัดส่วนที่เหมาะสม
2. ปรับปรุงโดยการนำเอาผลิตผลส่วนเกินออกไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างความสามารถของพื้นที่ หรือสภาพแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน
3. พยายามให้มีการกระจายตัว โดยเฉพาะในช่วงที่สภาวะแวดล้อมไม่อำนวยต่อการรวมกลุ่มเพียงจุดเดียว ซึ่งเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมที่ดีของพื้นที่ในเวลาเดียวกันก็เป็นการลดความสามารถสูงสุดของพื้นที่ และสภาพแวดล้อมไปด้วย
4. พยายามส่งเสริมและปรับปรุงให้มีการ กระจายสภาพแวดล้อม และความหลากหลายชนิดของพื้นที่ เพราะการกระจายความหลากหลายของสิ่งแวดล้อมจะช่วยในการเพิ่มความสามารถของพื้นที่และระบบสิ่งแวดล้อมนั้นๆ

9. ขีดความสามารถในการรองรับสำหรับการท่องเที่ยว

ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยว กิจกรรม ช่วงเวลา ในพื้นที่นั้นๆ สามารถจะรองรับได้โดยไม่ทำให้สภาพทางกายภาพ และชีวภาพเสื่อมโทรมลงอย่างถาวร และพื้นที่นั้นยังคงคุณค่าเพียงพอที่จะสร้างความพอใจ และประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้ ในด้านการท่องเที่ยวความสามารถในการรองรับอาจกำหนดได้โดย

1. พิจารณาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยการศึกษาถึงความสัมพันธ์ ของกิจกรรมต่างๆที่นักท่องเที่ยวจะกระทำในแหล่งท่องเที่ยวนั้น
2. พิจารณาถึงระบบนิเวศวิทยา โดยศึกษาถึงกระบวนการทางธรรมชาติ ของ พืช สัตว์ ดิน แหล่งน้ำ ว่าเป็นอย่างไรและสามารถทนต่อผลกระทบของมนุษย์ที่เป็นสิ่งแปลกปลอมในระบบนิเวศได้มากน้อยเพียงใด (สันติ, 2530)

ดังนั้น การกำหนดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว สำหรับแต่ละกรณีแต่ละกิจกรรม ในแต่ละพื้นที่เป็นรายๆ ไป จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่จะให้ได้ตัวเลขที่เหมาะสมทั้งต่อตัวนักท่องเที่ยวเอง และสถานที่ท่องเที่ยวอีกด้วย

ปัจจุบันขีดความสามารถในการรองรับแหล่งท่องเที่ยว ยังไม่แพร่หลายในกลุ่มนักพัฒนาทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาที่พยายามจะเพิ่มรายได้ด้วยการพัฒนา การท่องเที่ยวโดยปราศจากการคำนึงว่า การดึงดูดนักท่องเที่ยว นั้น จะต้องอาศัยการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว ถ้าคุณค่าถูกทำลายไป การพัฒนาการท่องเที่ยวย่อมไม่ประสบความสำเร็จใน ทางตรงกันข้ามจะได้รับผลกระทบสองประการ คือ

1. ผลกระทบต่อภาพพจน์ของการท่องเที่ยว คือ การลดลงในด้านคุณภาพที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

2. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คือ การทำลายสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และทางสังคมนอกจากการศึกษาในเรื่องขีดความสามารถในการรองรับสำหรับการท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวกในพื้นที่ท่องเที่ยวก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน โดยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวก และการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่น เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน โดยพัฒนานั้นจะต้องสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับสำหรับการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น และต้องสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย

วนอุทยาน

1. วนอุทยานความหมายและวัตถุประสงค์ของวนอุทยาน

กรมป่าไม้ (2543) วนอุทยาน หมายถึง พื้นที่ที่มีทิวทัศน์ธรรมชาติสวยงาม เช่น น้ำตก ถ้ำ หน้าผา หาดทราย เป็นต้น โดยทำการปรับปรุงสถานที่นี้ให้เหมาะสมเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชน อำนวยความสะดวก จัดให้มีถนนทางเดินเท้า ตลอดจน โต๊ะม้านั่ง สำหรับนั่งรับประทานอาหาร เป็นสถานที่ไม่ห่างไกลจากชุมชนมากนัก สะดวกต่อการเดินทางไปมา และเที่ยวพักผ่อน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวนอุทยาน

1. เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในท้องถิ่น
2. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ทางธรรมชาติ นิเวศวิทยา และสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทั่วไปรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ อันมีคุณประโยชน์ของชาติ และเพื่อเปิดกว้างให้ประชาชนโดยทั่วไป เข้าไปสัมผัสหาความเพลิดเพลินจากธรรมชาติ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนผู้รัก และชื่นชมธรรมชาติ
4. เพื่อรักษาวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่น

2. การประกาศจัดตั้งวนอุทยาน

กรมป่าไม้ (2544) ได้ประกาศจัดตั้งวนอุทยานแห่งชาติขึ้นทั้งหมด จำนวน 66 แห่ง อยู่ในสังกัดส่วนอุทยานแห่งชาติ 13 แห่ง สังกัดสำนักงานป่าไม้ 37 แห่ง สังกัดสำนักงานป่าไม้จังหวัด 16 แห่ง รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น 524,803.51 ไร่ หลักการจัดตั้งวนอุทยาน มีดังนี้

1. การสำรวจคัดเลือกพื้นที่ ในการคัดเลือกพื้นที่เพื่อจัดตั้งวนอุทยานต้องเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 หรือเป็นพื้นที่ป่าไม้ ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 มีเนื้อที่โดยประมาณ 500-5,000 ไร่

2. มีปรากฏการณ์ธรรมชาติที่สวयงาม หรือแปลกตาหายาก เช่น น้ำตก ถ้ำ หน้าผา ชายหาด สภาพป่า เป็นต้น
3. ที่ตั้งของวนอุทยานควรอยู่ติดหรือใกล้ถนนใหญ่ การคมนาคมไปมาสะดวก
4. ได้รับการสนับสนุน และความร่วมมือจากราษฎรในท้องถิ่น

3. ขั้นตอนการประกาศจัดตั้งวนอุทยาน

1. ป่าไม้เขต หรือจังหวัดทำการสำรวจคัดเลือกพื้นที่ โดยจัดทำรายงานการสำรวจ ชื่อ.....ที่ตั้ง.....ชื่อป่า.....ท้องที่.....จำนวนเนื้อที่.....ไร่.....ตารางกิโลเมตร
อาณาเขต.....
จุดเด่นทิวทัศน์.....
การคมนาคม.....
ปัญหาชาวบ้าน.....
ความคิดเห็น ความเห็นชอบของราษฎรหรือองค์การบริหารส่วนตำบล.....
.....
แผนที่ 1:50,000 พร้อมหมายแนวเขตโดยประมาณ ภาพถ่ายภูมิประเทศ พร้อมแผนรายงานการสำรวจ และส่งเรื่องราวพื้นที่ป่าไม้ที่จะจัดตั้งเป็นวนอุทยานไปให้สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้พิจารณา
2. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้พิจารณาโดยขออนุมัติกรมป่าไม้อนุมัติให้จัดตั้งวนอุทยาน

4. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484
2. พระราชบัญญัติประมง พ.ศ. 2490
3. พระราชบัญญัติโบราณสถาน พ.ศ. 2504
4. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
5. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

วนอุทยานปราณบุรี

อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1. ความเป็นมา

สืบเนื่องจากปี พ.ศ. 2517 กรมป่าไม้ โดยกองจัดการป่าไม้สมัยนั้น ได้ดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาป่าไม้ปากน้ำปราณบุรี ตามพระราชประสงค์ ซึ่งเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในคราวที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเยี่ยมหมู่บ้านปากน้ำปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และทอดพระเนตรเห็นต้นโกงกาง ซึ่งชาวบ้านนิยมนำมาเผาถ่าน ทรงมีความสนพระราชหฤทัย ในการที่จะสนับสนุนการปลูกพันธุ์ไม้บริเวณชายทะเลปากน้ำปราณบุรี กรมป่าไม้จึงได้จัดตั้งเป็นโครงการพิเศษขึ้น โดยการกำหนดเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติคลองเก่า-คลองคอย เนื้อที่ 1,984 ไร่ ประกอบด้วยป่าชายเลน ป่าบกภูเขาที่ดอนริมหาดชายทะเล และที่รกร้างว่างเปล่า เพื่อพัฒนาเป็นป่าอนุรักษ์ประโยชน์ที่จะผลิตไม้ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ป้องกันลมพายุ และเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังเป็นตัวอย่างเพื่อชักจูงใจให้มาร่วมกันปลูกบำรุงรักษาป่าธรรมชาติ ที่สวยงามไว้เป็นสมบัติของอนุชนรุ่นหลังต่อไป

ต่อมาเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2527 ส่วนอุทยานแห่งชาติ (กองอุทยานแห่งชาติเดิม) ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปสำรวจพื้นที่เพื่อจัดเป็นวนอุทยาน และกรมป่าไม้ได้พิจารณาแล้วจึงให้จัดการพื้นที่ดัง

กล่าวในรูปของวนอุทยานซึ่งมีเนื้อที่ 700 ไร่ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีทั้งสภาพป่าชายเลน มี ทัศนธรรมชาติและหาดทรายที่สวยงาม และมีแม่น้ำปราณบุรีไหลผ่านตอนกลางของพื้นที่ป่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และแหล่งท่องเที่ยว พักผ่อนได้โดยสะดวก กรมป่าไม้จึงได้ มีคำสั่ง ที่ 1887/2526 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2526 แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่จากส่วนอุทยานแห่งชาติไปทำ หน้าที่หัวหน้าวนอุทยานปราณบุรี แห่งนี้ และต่อมาปัจจุบันได้โอนงานให้สำนักงานป่าไม้เขต เพชรบุรี ไปควบคุมดูแล ตั้งแต่เดือนเมษายน 2539 ในคราวที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลย เดชฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จวนอุทยานปราณบุรี เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2539 วันที่ 9 สิงหาคม 2539 วันที่ 28 มิถุนายน 2540 วันที่ 29 สิงหาคม 2542 วันที่ 4 เมษายน 2543 วันที่ 17 สิงหาคม 2543 และวันที่ 24 มิถุนายน 2546 ทรงมีความห่วงใยในพื้นที่วน อุทยานปราณบุรี โดยเฉพาะสภาพป่าชายเลนโดยทรงมีพระราชดำรัสดังนี้

1.1 เกี่ยวกับพื้นที่ของวนอุทยานปราณบุรี

1.1.1 พระองค์ทรงรับสั่งให้จัดทำแนวเขตให้ชัดเจน รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียงที่มีผู้ถือ ครองและผู้มีเอกสิทธิ์ เพื่อที่จะได้ทราบขอบเขตที่แท้จริงของวนอุทยานฯ และป้องกันการบุกรุกพื้นที่เนื่องจากพื้นที่เหลือน้อยเราต้องรักษาไว้ให้ดี

1.1.2 ให้ประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ เพื่อตรวจสอบเอกสาร สิทธิในพื้นที่ข้างเคียงและที่อยู่ภายในวนอุทยานฯ ว่าได้มาอย่างไร

1.1.3 ตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินในเขตวนอุทยานฯ ที่พิพาทกันว่าแพคดีได้อย่างไร

1.1.4 พื้นที่ถือครองของเอกชนหากจำเป็นต้องฟ้องกลับคืน กรณีที่เกิดปัญหาการบุกรุก จับจองพื้นที่ อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างที่ได้มาโดยไม่ถูกต้องพระองค์ทรงยกตัวอย่างเรื่องเกี่ยวกับที่ ดินที่เกิดขึ้นในท้องที่ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

1.2 เกี่ยวกับป่าชายเลน

1.2.1 พระองค์ท่านรับสั่งเรื่องอุทกศาสตร์ การกำจัดน้ำเสียโดยทำแบบก้ามปูเพื่อให้เกิดการทับถมของดินทรายบริเวณปากน้ำที่ติดกับทะเล เพื่อกันไม่ให้ น้ำเสียในทะเลไหลเข้าลำคลองดังที่พระองค์ทรงทำการทดลองที่แหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พระองค์ทรงตรัสถึงการเน่าเสียของน้ำทะเลที่พัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นตัวอย่าง

1.2.2 เมื่อน้ำในลำคลองสะอาดเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำและมีการขยายพันธุ์ ซึ่งเป็นหน้าที่ของประมง ส่วนที่มีการทับถมของดินและเลนซึ่งเป็นเลนงอกใหม่ที่พระองค์เคยทดลองในท้องที่ จังหวัดนครราชสีมา พื้นที่ส่วนที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่ป่าชายเลนเป็นหน้าที่ของป่าไม้

1.2.3 ทั้งสองพระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยเกี่ยวกับวันวิวัฒนาการของพันธุ์ไม้ป่าชายเลน เช่น ลักษณะของลำต้น ใบ และฤดูกาลออกดอก รวมทั้งระบบนิเวศน์ของป่าชายเลนด้วย

1.3 ปัญหาในการปฏิบัติงาน

พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยเกี่ยวกับการดูแลรักษาพื้นที่วนอุทยาน ทรงรับสั่งว่ามีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ถวายรายงานว่ามีข้าราชการ 1 นาย และลูกจ้างชั่วคราว 8 นาย พระองค์ทรงเห็นใจว่าเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย หวังจะเกิดอันตรายที่จะต่อสู้กับผู้ที่มีอิทธิพลที่คอยจะมาบงกช และจับจองพื้นที่โดยมิชอบ และพระองค์ได้ทรงรับสั่งเพิ่มเติมให้พยายามรักษาพื้นที่ป่าที่เหลืออยู่น้อยอยู่แล้วให้อยู่ต่อไปโดยประสานงานกับผู้ว่าราชการและนายอำเภอเพื่อหาแนวทางป้องกันร่วมกัน

2. พื้นที่วนอุทยานปราณบุรี

บริเวณป่าสงวนแห่งชาติ ป่าคลองเก่า - คลองคอย ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เนื้อที่ 1,984 ไร่

3. อาณาเขตของวนอุทยานปราณบุรี

ทิศเหนือ	จรด	ที่ดินกรรมสิทธิ์ บริษัทปราณบุรี เรียวเอสเตท จำกัด
ทิศใต้	จรด	ที่ดินกรรมสิทธิ์ของราษฎร หมู่บ้านปากน้ำปราณ
ทิศตะวันออก	จรด	ชายทะเลปากน้ำปราณ
ทิศตะวันตก	จรด	ที่ดินกรรมสิทธิ์ของราษฎรและที่ดินกรรมสิทธิ์บริษัท ปราณบุรี เรียวเอสเตท จำกัด

4. สภาพป่าแบ่งเป็น 3 ลักษณะ

ป่าดิบแล้ง	:	บริเวณเขาเจ้าพ่อห้วยรามและเขาเจ้าแม่ทับทิมทอง
ป่าชายเลน	:	บริเวณที่ราบเชิงเขาเจ้าพ่อห้วยราม ถึงถนนทางเข้า วนอุทยานฯ
ป่าสนทะเล	:	บริเวณด้านติดทะเลอ่าวไทย ซึ่งเป็นป่าปลูก

5. จุดเด่นที่น่าสนใจ

1. ชายทะเลและป่าชายหาด (beach forest) ทอดตามชายหาด ที่ขนานยาวไปกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทยมีชื่อว่า “หาดปราณบุรี” เป็นหาดทรายขาวสะอาด ความยาวประมาณ 1,000 เมตร อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของวนอุทยานฯ สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของท้องทะเล เกาะเต่า เกาะสิงห์โต เขาตะเกียบ และเขาเต่า

2. ทิวทัศน์ของป่าชายเลน (mangrove forest) ซึ่งมีพันธุ์ไม้หลายชนิด ตลอดจนระบบนิเวศของป่าชายเลนที่น่าสนใจ ให้ทั้งความรู้ และความเพลิดเพลิน ซึ่งอยู่ตอนกลางของวนอุทยานฯ

3. ทิวทัศน์ของป่าดิบแล้ง (dry evergreen forest) ซึ่งเป็นป่าบกบริเวณเขาเจ้าพ่อห้วยราม และเขาเจ้าแม่ทับทิมทอง อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของวนอุทยานฯ ที่สามารถมองเห็นทัศนียภาพด้านล่างได้อย่างสวยงาม

4. ทิวทัศน์บริเวณปากน้ำปราณบุรี มีหมู่บ้านชาวประมง ซึ่งเป็นชุมชนที่ทำอาชีพประมง และมีป่าไม้โกงกางบริเวณสองฝั่งแม่น้ำปราณบุรี เป็นทัศนียภาพที่น่าชมมาก

6. วัตถุประสงค์การดำเนินงานของวนอุทยานปราณบุรี

1. เพื่อดำเนินการตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
2. เพื่อดำเนินการจัดการ โครงการป่าสงวนแห่งชาติ ให้สามารถอำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. เป็นแหล่งศึกษารวมชาติป่าชายเลนของนักเรียน นักศึกษา
4. เป็นตัวอย่างให้ประชาชนสนใจในการปลูกและบำรุงป่าไม้
5. เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้ให้คงอยู่ตลอดไป
6. เพื่อให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

7. พันธุ์ไม้และสัตว์ป่า

ในเขตอนุทยานปราณบุรี มีพันธุ์ไม้นานาชนิด ทั้งพันธุ์ไม้ป่าดิบแล้ง (dry evergreen forest) ป่าชายเลน (mangrove forest) ซึ่งมีโกงกางใบเล็ก (*Rhizophora apiculata* Blume.) แสม (*Avicennia marina* Forssk.) ตะบูนขาว (*Xylocarpus granatum* Koenig.) ตะบูนดำ (*Xylocarpus moluccensis* Lam.) โปรงแดง (*Ceriops tagal* Perr.) โปรงขาว (*Ceriops decandra* Griff.) ฝาดดอกขาว (*Lumnitzera racemosa* Willd.) ขลุ่ (*Pluchea indica* L.) โพธิ์ทะเล (*Thespesia populnea* L.) ฟังกาหัวส้มดอกแดง (*Bruguiera gymnorrhiza* L.) ชะคราม (*Suaeda maritima* L.) ผักเบี้ยทะเล (*Sesuvium portulacastrum* Linn.) และป่าชายหาด (beach forest) ซึ่งมีสนทะเล (*Casuarina equisetifolia* J.R. & G.Forest.) เป็นพื้น สำหรับสัตว์ป่า เช่น กระต่ายป่า (*Lepus pequisisis*) กระรอกปลายหางดำ (*Callosiurus caniceps*) ไก่ป่า (*Gallus gallus*) และกวาง (*Cervidae*) สัตว์น้ำ เป็นพวก ปูแสม (*Sesamar mederi*) กุ้งคืดขัน (*Alpheaus euphrosyne*) ปูก้ามดาบ (*Uca vocans*) หอย (*Mollusks*) ปลาตีน (*Boleophthalmus boddarti*) เป็นต้น

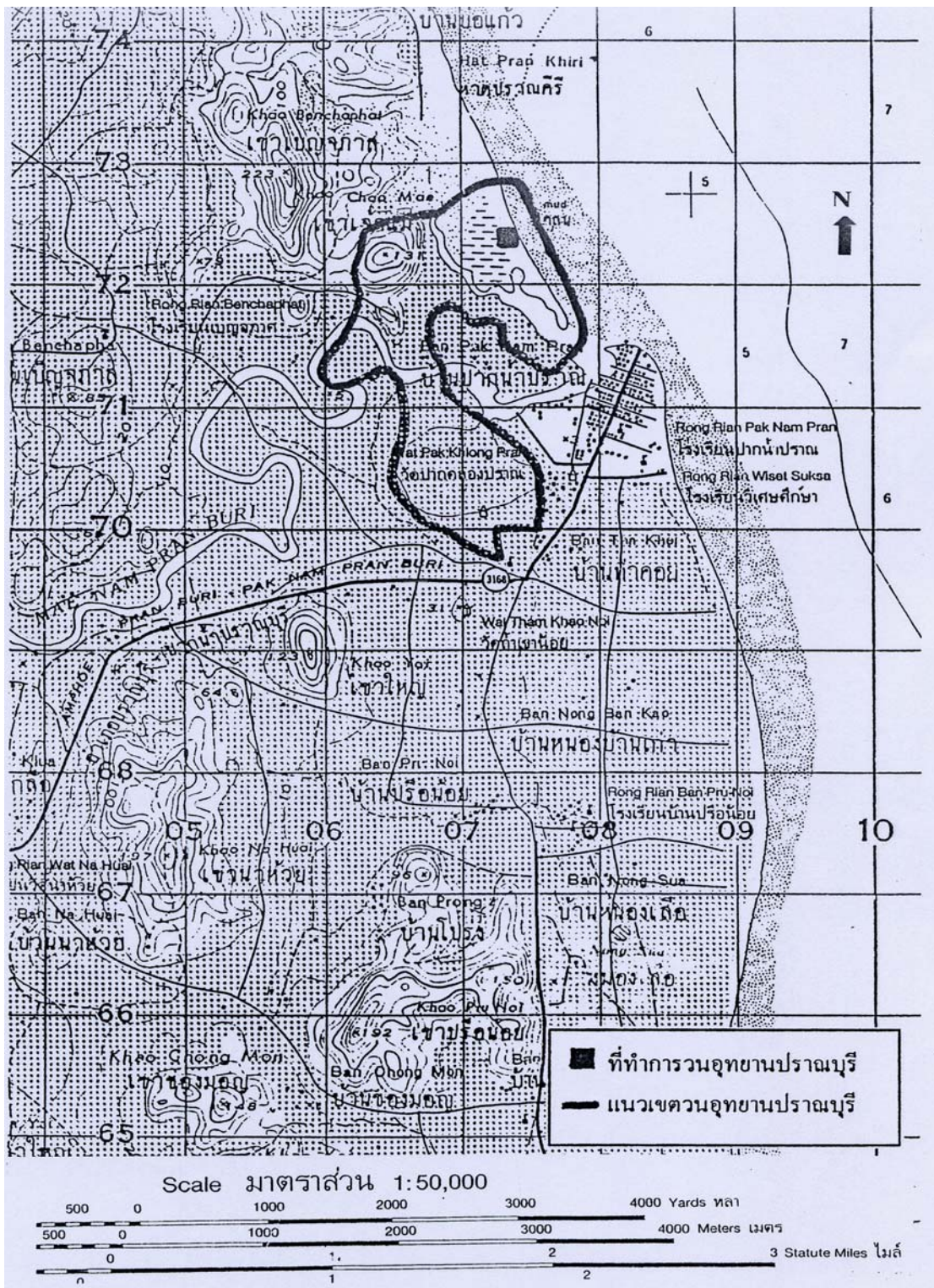
8. การคมนาคม

8.1 ทางบก

จากกรุงเทพฯ โดยทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ตรงหลักกิโลเมตรที่ 246 (บ้านหนองหอย) ตามถนนลาดยางถึงวนอุทยานฯ ระยะทางประมาณ 4.480 กิโลเมตร จากอำเภอปราณบุรี ตามถนนเพชรเกษมขึ้นไปทางอำเภอหัวหิน ตรงหลักกิโลเมตรที่ 246 (บ้านหนองหอย) แยกขวาไปตามถนนลาดยางถึงวนอุทยานฯ ระยะทางประมาณ 4.480 กิโลเมตร

8.2 ทางทะเล

จากอำเภอหัวหินแล่นเรือเรียบฝั่งทะเลอ่าวไทย มาขึ้นที่ชายหาดปราณบุรี จากหมู่บ้านปากน้ำปราณบุรี นั่งเรือข้ามแม่น้ำปราณบุรี จะถึงวนอุทยานฯ (สำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 4, 2546)

ภาพที่ 1 วนอุทยานปราณบุรี

ที่มา : สำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 4 (2547)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ กรณีศึกษาวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

1. ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว

เสาวนิต (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน

อภิวรรณ (2534) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และการพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และการพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

นันทิยา (2542) จากการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยทั่วไปของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นคร พบว่า ภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นคร

2. เพศ

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาลสิ่งอำนวยความสะดวก

จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

อภิวรรณ (2534) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและการพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและการพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ธนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เพศ มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ

3. อายุ

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาลสิ่งอำนวยความสะดวก

เสาวนิต (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า อายุ มีผลต่อความความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน

จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อน

ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อายุ ของนักท่องเที่ยวนั้นมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

ธนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อายุ มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ

4. สถานภาพการสมรส

ปรียาพร (2527) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า สถานภาพสมรส มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า สถานภาพการสมรส มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านที่มีต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

เสาวนิต (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า สถานภาพการสมรส มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า สถานภาพการสมรส มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อน

ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สถานภาพการสมรส ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

5. การศึกษา

ปริยาพร (2527) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า การศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า การศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

เสาวนิต (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า การศึกษา มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน

จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า การศึกษามีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า การศึกษามีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การศึกษาของนักท่องเที่ยวยังมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

ธนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การศึกษามีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ

6. อาชีพ

ปรียาพร (2527) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านที่มีต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนา สถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม

ชนพรรรณ (2535) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานนกน้ำ บึงบรเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักแรม

ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อาชีพ ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

ธนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อาชีพ มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ

7. รายได้

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาลสิ่งอำนวยความสะดวก

จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาลสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้ ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

ชนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้ มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ

8. กิจกรรมการท่องเที่ยว

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประเภทของกิจกรรม ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

วัชร (2536) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการและรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ กรณีศึกษาผู้เข้ามาใช้สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการและรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ

9. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ

พันทิพา (2530) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้และ ความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ ซึ่งมีผลต่อ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยาน

วัชรวิ (2536) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการ และรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ กรณีศึกษาผู้เข้ามาใช้สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ ซึ่งมีผลต่อ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการ และรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ

วิจิต (2545) ศึกษาความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งน้ำว้า จังหวัดน่าน พบว่า ความรู้ความเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งน้ำว้า จังหวัดน่าน

10. ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก

พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่ พบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักแรม

วัชร (2536) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการ และรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ กรณีศึกษาผู้เข้ามาใช้สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้บริการ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ สิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการ และรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ

11. การพักผ่อน

ปริยาพร (2527) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า จำนวนวันในการเดินทางมาเยือน มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า การพักค้างคืน มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในเขตอุทยานแห่งชาติ

อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า การพักผ่อน มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน

ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การพักค้างแรม ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว

ธนกร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การพักค้างแรม มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ

12. ประสบการณ์ในการท่องเที่ยว

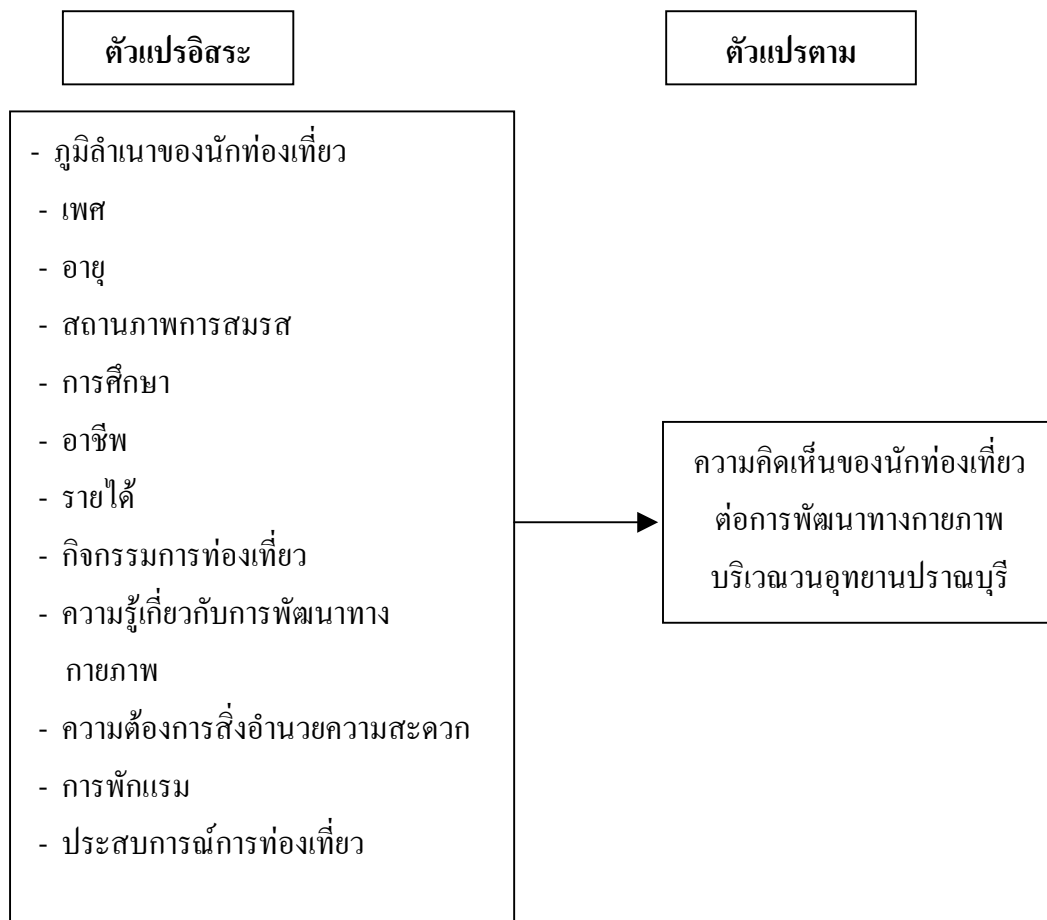
พันทิพา (2530) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่ พบว่า ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

เสาวนิต (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า ประสบการณ์การท่องเที่ยว มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน

วษรัตน์ (2546) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติกุยบุรีจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามตัวแปรอิสระ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา และนำมากำหนดสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มีเพศที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน
6. นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน
7. นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน

8. นักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีที่ต่างกัน

9. นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพที่ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีที่ต่างกัน

10. นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีที่ต่างกัน

11. นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการการพักผ่อนและไม่พักผ่อนจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีที่ต่างกัน

12. นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีที่ต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เอกสาร ข้อมูล จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. อุปกรณ์เครื่องเขียน
4. ไมโครคอมพิวเตอร์ และ โปรแกรมสำเร็จรูป

วิธีการ

1. การตรวจเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารอื่นๆ รวมทั้งใช้แบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาโดยมีวิธีการศึกษา ตรวจเอกสารเพื่อหาแหล่งที่มาของข้อมูล ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)

2. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารเพื่อสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้การศึกษาจากตำรา เอกสาร และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา จากนั้นหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (validity) และนำแบบสอบถามเสนอกรรมการที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบแก้ไข ให้มีความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการทดสอบ (pre-test) จำนวน 30 ชุด เพื่อหาข้อบกพร่อง และเพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (reliability analysis) ของคำถามตัวแปรตามกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณวนอุทยาน

ปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยตัวอย่างไม่ซ้ำ แล้วนำผลที่ได้รับมาตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือด้วยวิธีของ Cronbach Alpha ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Alpha) เท่ากับ 0.95 ซึ่ง อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ การศึกษา เป็นต้น

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพักผ่อน หย่อนใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวัดตัวแปร การกำหนดคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยาน ปราณบุรีที่ใช้การวัดตัวแปรตาม เพื่อวิเคราะห์ทางสถิติมีเกณฑ์ ดังนี้คือ

ดีมาก	5	คะแนน
ดี	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
พอใช้	2	คะแนน
ไม่ดี	1	คะแนน

ส่วนช่วงคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรายชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำที่สุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้ว สามารถแปลความหมายความคิดเห็นได้ดังนี้

ดีมาก	4.21-5.00	คะแนน
ดี	3.41-4.20	คะแนน
ปานกลาง	2.61-3.40	คะแนน
พอใช้	1.81-2.60	คะแนน
ไม่ดี	1.00-1.80	คะแนน

1.00-1.80 หมายถึง ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่อยู่ในระดับไม่ดี เป็นการพัฒนาทางกายภาพที่ไม่สมควรนำมาดำเนินการในพื้นที่

1.81-2.60 ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่อยู่ในระดับพอใช้เป็นการพัฒนาทางกายภาพที่ไม่สมควรนำมาดำเนินการในพื้นที่

2.61-3.40 ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่อยู่ในระดับปานกลางอาจจะนำการพัฒนาทางกายภาพมาใช้ในการดำเนินการพัฒนาแต่ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

3.41-4.20 ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่อยู่ในระดับดี นั่นคือ เป็นการพัฒนาที่เหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการพัฒนาทางกายภาพในพื้นที่เพราะเป็นการพัฒนาที่นักท่องเที่ยวต้องการ

4.20-5.00 ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่อยู่ในระดับดีมาก นั่นคือเป็นการพัฒนาที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำมาดำเนินการพัฒนาทางกายภาพในพื้นที่เพราะเป็นการพัฒนาที่นักท่องเที่ยวต้องการ

3. การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานปราณบุรี การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเดือนที่มีนักท่องเที่ยวมาก และเดือนที่มีนักท่องเที่ยวเบาบาง แล้วนำมาจับสลากเดือนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งขนาดตัวอย่างกำหนดขึ้นจากการใช้ตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยว 5 ปี ย้อนหลัง คือ ปี พ.ศ. 2542-2546 จำนวน 344,381 คน นำมาหาค่าเฉลี่ยรายเดือนได้ 5,740 คน แล้วนำมาคำนวณโดยใช้หลักการคำนวณของ Yamane (Yamane, 1973) ที่แสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างในระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e	=	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ในที่นี้ใช้ 0.05)

กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ เท่ากับ 0.05 กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดมีจำนวน 5,740 คน เมื่อแทนค่าในสูตร

$$n = \frac{5,740}{1 + (5,740)(0.0025)}$$

จะได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง หน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) ของการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวบริเวณอุทยานปราณบุรีในช่วงเดือนที่มีนักท่องเที่ยวมาก คือเดือนเมษายน และเดือนที่มีนักท่องเที่ยวเบาบาง คือเดือนพฤษภาคม แล้วนำมาจับสลากเดือนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งคำนวณค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ เปอร์เซ็นต์ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย

4.2 การวิเคราะห์เชิงอนุมานเป็นการทดสอบสมมุติฐานเพื่อการวิจัยระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ใช้วิธี F-test และวิธี t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลและวิจารณ์

ผลการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยว และข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยเสนอผลการศึกษาออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี

ในการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีจำนวน 400 ราย รายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 1)

เพศ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี ร้อยละ 51.75 เป็นหญิง และเป็นชายร้อยละ 48.25

อายุ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-39 ปี มากที่สุดร้อยละ 61.00 รองลงมาเป็นผู้มีอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 27.00 อายุมากกว่า 49 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.25 และเป็นผู้

ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 4.75 อีกทั้งได้พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรีที่มีอายุน้อยที่สุด 14 ปี อายุมากที่สุด 65 ปี ดังนั้น อายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรีเท่ากับ 34.06 ปี

สถานภาพสมรส นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรี ร้อยละ 56.50 เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว และเป็นผู้ที่ยังโสด ร้อยละ 43.50

การศึกษา นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรี พบว่าเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 60.00 รองลงมาเป็นผู้ที่มีการศึกษาค่ากว่าปริญญาตรี ร้อยละ 26.00 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 14.00

อาชีพ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรี ปรากฏว่า เป็นผู้มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุด ร้อยละ 32.00 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 19.50 พ่อค้า/นักธุรกิจ ร้อยละ 18.25 นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 11.25 รับจ้าง ร้อยละ 8.75 และอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 10.25

รายได้ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรี พบว่า เป็นผู้มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือนมากที่สุดร้อยละ 48.25 รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้เดือนละ 10,000-19,999 บาท ร้อยละ 22.75 มีรายได้ 20,000-29,999 บาท ร้อยละ 16.75 และผู้ที่มีรายได้มากกว่า 29,999 บาท ร้อยละ 12.25 ทั้งยังพบว่านักท่องเที่ยวมีรายได้สูงที่สุด 95,000 บาทต่อเดือน รายได้น้อยที่สุด 1,000 บาทต่อเดือน ดังนั้นรายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 15,800.53 บาทต่อเดือน

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว ผลการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรีเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ร้อยละ 48.75 และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ร้อยละ 30.25 โดยอยู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ร้อยละ 21.00

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี จำแนกตามเพศ อายุ
วัยกำลังศึกษา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิภาคเดิม

n = 400

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	193	48.25
หญิง	207	51.75
<u>อายุ</u>		
39 ปีลงมา	263	65.75
49 ปี ขึ้นไป	137	34.25
<u>สถานภาพสมรส</u>		
โสด	174	43.50
แต่งงานแล้ว	226	54.50
<u>การศึกษา</u>		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	104	26.00
ปริญญาตรี	240	60.00
สูงกว่าปริญญาตรี	54	14.00
<u>อาชีพ</u>		
พนักงานบริษัทเอกชน	128	32.00
รับราชการ	78	19.50
พ่อค้า/นักธุรกิจ	73	18.25
นักเรียน/นักศึกษา	45	11.25
รับจ้าง	35	8.75
อาชีพอื่นๆ	41	10.25
<u>รายได้ (ต่อเดือน)</u>		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	193	48.25
10,000-19,999 บาท	91	22.75
20,000-29,999 บาท	67	16.75
มากกว่า 29,999 บาทขึ้นไป	49	12.25

ตารางที่ 1 (ต่อ)

n =400			
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	
ภูมิลำเนา			
กรุงเทพมหานคร	195	48.75	
ต่างจังหวัด	121	30.25	
อยู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	84	21.00	
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
อายุ	65 ปี	14 ปี	34.06 ปี
รายได้	95,000 บาท ต่อเดือน	1,000 บาท ต่อเดือน	15,800.53 ต่อเดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี เป็นการศึกษาข้อมูลด้าน ประสบการณ์การท่องเที่ยว สื่อประชาสัมพันธ์ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยว การเดินทาง ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง และการพักค้างแรม ผลการศึกษา พบว่า (ตารางที่ 2)

ประสบการณ์การท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีในรอบปี ร้อยละ 60.50 และนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยว ร้อยละ 39.50 โดยเป็นผู้ที่เคยมาเที่ยว 1 ครั้ง ร้อยละ 15.50 2 ครั้ง ร้อยละ 12.25 และเป็นผู้ที่มาเที่ยวมากกว่า 3 ครั้ง ร้อยละ 11.25

สื่อประชาสัมพันธ์ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว วนอุทยานปราณบุรีเป็นผู้ที่ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 39.75 รองลงเป็นผู้ที่รับรู้จากญาติ ร้อยละ 25.00 มาเอง ร้อยละ 12.75 บริษัทนำเที่ยวร้อยละ 9.75 สื่อจากวิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์และวารสาร ร้อยละ 12.25

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีเป็นผู้ที่มีวัตถุประสงค์มาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุดร้อยละ 67.25 รองลงมาเป็นผู้ที่มาเพื่อชมธรรมชาติ ร้อยละ 20.75 เพื่อศึกษา/อบรม/หาประสบการณ์ /อยู่ค่ายพักแรม ร้อยละ 12.00

กลุ่มนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีเป็นผู้มีกลุ่มนักท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุดร้อยละ 54.50 รองลงมาเป็นกลุ่มครอบครัว ร้อยละ 39.25 มากับบริษัทนำเที่ยวมา/คนเดียวร้อยละ 46.25

การเดินทาง พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีโดยตรงมากที่สุด ร้อยละ 75.25 และผ่านแวะมาเที่ยวร้อยละ 24.25

ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง พบว่านักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีโดยใช้รถยนต์ส่วนบุคคลมากที่สุด ร้อยละ 70.75 รองลงมาเป็นผู้มาด้วยรถบริษัทนำเที่ยวร้อยละ 12.25 มาโดยรถจักรยานยนต์ร้อยละ 8.25 รถโดยสารประจำทาง/รถเช่า/รถไฟ 8.75

การพักค้างแรม ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี โดยมาเข้าเย็นกลับ ร้อยละ 86.00 และผู้ที่พักค้างแรมร้อยละ 14.00 โดยมาพักค้างแรม 1 คืน ร้อยละ 9.25 ค้างตั้งแต่ 2 คืนขึ้นไป ร้อยละ 4.75

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมและการพักผ่อนหย่อนใจ

	n = 400	
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมและการพักผ่อนหย่อนใจ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ประสบการณ์การท่องเที่ยวในรอบปี</u>		
ไม่มีประสบการณ์	242	60.50
มีประสบการณ์	158	39.50
1 ครั้ง / ในรอบปี	62	15.50
2 ครั้ง/ในรอบปี	51	12.25
มากกว่า 3 ครั้งในรอบปี	45	11.25
<u>สื่อประชาสัมพันธ์</u>		
เพื่อนแนะนำ	159	39.75
จากญาติ	100	25.00
มาเอง	51	12.75
บริษัทนำเที่ยว	39	9.75
วิทยุ/โทรทัศน์/หนังสือพิมพ์และวารสารการท่องเที่ยว	51	12.25
<u>วัตถุประสงค์</u>		
เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ	269	67.25
เพื่อชมธรรมชาติ	83	20.75
เพื่อศึกษา/ อบรม/ หาประสบการณ์/การอยู่ค่ายพักแรม	48	12.00
<u>กลุ่มนักท่องเที่ยว</u>		
มากับกลุ่มเพื่อน	218	54.50
มากับครอบครัว	157	39.25
มากับบริษัทนำเที่ยว/มาคนเดียว	25	6.25
<u>การเดินทาง</u>		
มาท่องเที่ยวโดยตรง	303	75.75
ผ่านมาแวะเที่ยว	97	24.25

ตารางที่ 2 (ต่อ)

n = 400		
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมและการพักผ่อนหย่อนใจ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง</u>		
รถยนต์ส่วนบุคคล	283	70.75
รถบริษัทนำเที่ยว	49	12.25
รถจักรยานยนต์	33	8.25
รถโดยสารประจำทาง/รถเช่า/รถไฟ	35	8.75
<u>การพักผ่อน</u>		
มาเข้าเย็นกลับ	344	86.00
พักค้างแรม	56	14.00
ค้าง 1 คืน	37	9.25
ค้างตั้งแต่ 2 คืนขึ้นไป	29	4.75

สิ่งจูงใจ สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรีพบว่ามีสิ่งจูงใจที่เกิดจากการมาเพื่อชมธรรมชาติ มากที่สุดร้อยละ 80.50 และมาเพราะชอบที่มีบรรยากาศร่มรื่น ร้อยละ 40.75 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรีจำแนกตามสิ่งจูงใจ

สิ่งจูงใจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ตอบ		ไม่ตอบ		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ชมธรรมชาติ	322	80.50	78	19.50	400
ชอบบรรยากาศร่มรื่น	199	40.75	201	59.25	400

กิจกรรมนันทนาการ จากผลการศึกษา กิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรี พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำมากที่สุดคือศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน ร้อยละ 72.25 รองลงมาคือศึกษาหาความรู้จากป้ายสื่อความหมาย ร้อยละ 67.00 นั่งเล่นตามซุ้ม ร้อยละ 64.75 รับประทานอาหารร้อยละ 42.00 เล่นน้ำทะเล/เดินเล่นตามชายหาด 18.25 ฝึกอบรมและอยู่ค่ายพักแรม ร้อยละ 8.75 นั่งเรือชมธรรมชาติร้อยละ 13.25

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรีจำแนกตามกิจกรรม
นันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ทำกิจกรรม		ไม่ทำกิจกรรม		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน	291	72.75	109	27.25	400
ศึกษาหาความรู้จากป้ายสื่อความหมาย	268	67.00	172	33.00	400
นั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่น	259	64.75	141	35.25	400
รับประทานอาหาร	168	42.00	232	58.00	400
เล่นน้ำทะเล/เดินตามชายหาด	74	18.25	327	81.75	400
ฝึกอบรมและอยู่ค่ายพักแรม	35	8.75	365	91.25	400
นั่งเรือชมธรรมชาติ	53	13.25	347	86.75	400

ข้อเสนอแนะ จากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่ไม่มีข้อเสนอแนะร้อยละ 92.25 และมีผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะร้อยละ 7.75 โดยมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยร้อยละ 2.00 เพิ่มการรักษาความสะอาดร้อยละ 1.50 เพิ่มที่พักร้อยละ 1.25 ปรับปรุงถนนทางเข้าซึ่งเท่ากับให้ดูแลรักษาความเป็นธรรมชาติร้อยละ 1.00 กำจัดขยะร้อยละ 0.50 และให้เพิ่มห้องน้ำ และซุ้มนั่งเล่น ร้อยละ 0.25 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรีจำแนกตามข้อเสนอแนะ

n = 400

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ไม่มีข้อเสนอแนะ</u>	369	92.25
<u>มีข้อเสนอแนะ</u>	31	7.75
เพิ่มเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	8	2.00
ให้เพิ่มการรักษาความสะอาด	6	1.50
เพิ่มที่พัก	5	1.25
ปรับปรุงถนนทางเข้า	4	1.00
ให้ดูแลรักษาความเป็นธรรมชาติ	4	1.00
กำจัดขุง	2	0.50
เพิ่มห้องน้ำให้มากขึ้น	1	0.25
เพิ่มซุ้มนั่งเล่นให้มากขึ้น	1	0.25

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพบริเวณสวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรี

ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก

ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรี พบว่า มีนักท่องเที่ยวผู้ที่ต้องการให้ทุกอย่างอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด ร้อยละ 57.00 รองลงมาเป็นผู้ที่ต้องการให้สภาพเป็นธรรมชาติมากกว่านี้ร้อยละ 20.75 ให้เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 17.00 และต้องการให้ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ มีน้อยที่สุด ร้อยละ 5.25

และจากผลการศึกษายังพบว่ามีนักท่องเที่ยวที่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 17.00 และไม่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 83.00 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีจำแนกตามความรู้
เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ และความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก

n = 400

ข้อมูลการพัฒนาทางกายภาพ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ</u>		
ต้องการให้ทุกอย่างอยู่ในสภาพเดิม	228	57.00
ต้องการให้สภาพเป็นธรรมชาติมากกว่านี้	83	20.75
ต้องการให้เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก	68	17.00
ต้องการให้ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ	21	5.25
<u>ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก</u>		
ไม่ต้องการ	332	83.00
ต้องการ	68	17.00

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ

การศึกษาการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี ตามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี พบว่า

ด้านความสะดวก การพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีด้านความสะดวกที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ความชัดเจนของป้ายสื่อความหมายต่างๆ ด้วยคะแนน (4.45 คะแนน) และเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ (4.47 คะแนน) การพัฒนาทางกายภาพด้านความสะดวกระดับดี ได้แก่ ชุมนั่งเล่น (4.16 คะแนน) สถานที่จอดรถ (4.00 คะแนน) ถนนทางเข้าวนอุทยาน (3.91 คะแนน) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (3.90 คะแนน) ห้องสุขา (3.89 คะแนน) ท่าเทียบเรือสำหรับนักท่องเที่ยว (3.82 คะแนน) ถังขยะ (3.75 คะแนน) และบ้านพักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยว (3.50 คะแนน) ส่วนเส้นทางสัญจรทางเรือ นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีการพัฒนาทางกายภาพด้านความสะดวกในระดับปานกลาง ด้วยคะแนน (3.33 คะแนน)

ด้านความปลอดภัย พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ มีการพัฒนาทางกายภาพด้านความปลอดภัยระดับดีมาก และการพัฒนาทางกายภาพด้านความปลอดภัยระดับดี ได้แก่ ชุมนั่งเล่น ด้วยคะแนน (4.16 คะแนน) จำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (4.03

คะแนน) สถานที่จอดรถ (4.00 คะแนน) ถนนทางเข้า (3.95 คะแนน) ห้องสุขา (3.89 คะแนน) ทำเทียบเรือสำหรับนักท่องเที่ยว (3.84 คะแนน) ถึงขยะ (3.75 คะแนน) และบ้านพักรับรองนักท่องเที่ยว (3.84 คะแนน) ส่วนเส้นทางสัญจรทางเรือ นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าการพัฒนาทางกายภาพอยู่ในระดับปานกลางด้วยคะแนน (3.31 คะแนน)

ด้านความสะอาด นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีการพัฒนาทางกายภาพด้านความสะอาดระดับดีมากด้วยคะแนน (4.36 คะแนน) และการพัฒนาทางกายภาพด้านความสะอาดระดับดี ได้แก่ ชุมนั่งเล่น ด้วยคะแนน (4.18 คะแนน) สถานที่จอดรถ (4.01 คะแนน) ถนนทางเข้า (3.94 คะแนน) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (3.90 คะแนน) ห้องสุขา (3.88 คะแนน) ทำเทียบเรือสำหรับนักท่องเที่ยว (3.83 คะแนน) ถึงขยะ (3.78 คะแนน) บ้านพักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยว (3.51 คะแนน) ส่วนร้านค้าสวัสดิการ และเส้นทางสัญจรทางเรือ นักท่องเที่ยวเห็นว่าการพัฒนาทางกายภาพในระดับปานกลางด้วยคะแนน (3.34 คะแนน) และ (3.31 คะแนน) ตามลำดับ

ด้านความเหมาะสม พบว่านักท่องเที่ยวเห็นว่าการออกแบบป้ายสื่อความหมายต่างๆ มีการพัฒนาทางกายภาพด้านความเหมาะสมในระดับดีมากด้วยคะแนน (4.42 คะแนน) ส่วนช่วงเวลาการให้บริการของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และ จำนวนร้านค้าสวัสดิการ มีการพัฒนาทางกายภาพด้านความเหมาะสมระดับ ดี ด้วยคะแนน (4.04 คะแนน) และ (3.71 คะแนน) ตามลำดับ

ด้านการให้บริการ พบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าความรู้ที่ได้รับจากป้ายสื่อความหมายต่างๆ มีการพัฒนาทางกายภาพด้านการให้บริการในระดับดีมากด้วยคะแนน (4.48 คะแนน) ส่วนการพัฒนาทางกายภาพด้านการให้บริการระดับดี ได้แก่ เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยด้วยคะแนน (4.07 คะแนน) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (3.92 คะแนน) และพนักงานของร้านค้าสวัสดิการ (3.71 คะแนน)

ด้านการฟื้นฟูระบบนิเวศ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าบริเวณอนุอุทยานปราณบุรีมีการพัฒนาทางกายภาพด้านการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าชายเลน และป่าบกในระดับดีมาก ด้วยคะแนน (4.50 คะแนน) และ (4.20 คะแนน) ตามลำดับ ส่วนการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าชายหาด นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน (3.86 คะแนน) (ตาราง 7)

ตารางที่ 7 จำนวน คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ
การพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี

n = 400

การพัฒนาทางกายภาพ	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	S.D.
	จำนวน						
	ดี มาก	ดี	ปาน กลาง	พอ ใจ	ไม่ ดี		
ด้านความสะดวก							
ความชัดเจนของป้ายสื่อความหมายต่างๆ	213	161	23	-	3	4.45	0.674
เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ (walking)	207	179	12	-	2	4.47	0.608
ซุ้มนั่งเล่น	114	245	35	4	2	4.16	0.657
สถานที่จอดรถ	85	243	59	12	1	4.00	0.710
ถนนทางเข้าวนอุทยานปราณบุรี	91	210	74	22	3	3.91	0.833
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	61	254	76	3	6	3.90	0.707
ห้องสุขา	84	210	90	10	6	3.89	0.812
ท่าเทียบเรือสำหรับนักท่องเที่ยว	92	181	98	21	8	3.82	0.914
ถังขยะ	55	215	109	15	6	3.75	0.795
บ้านพักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยว	62	147	133	45	13	3.50	0.991
เส้นทางสัญจรทางเรือ	47	129	148	61	15	3.33	0.994
ด้านความปลอดภัย							
เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ (walking)	196	174	25	3	2	4.40	0.686
ซุ้มนั่งเล่น	115	242	3	5	2	4.16	0.670
จำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	105	214	73	4	4	4.03	0.759
สถานที่จอดรถ	81	245	66	7	1	4.00	0.679
ถนนทางเข้าวนอุทยานปราณบุรี	91	214	80	12	3	3.95	0.783
ห้องสุขา	83	213	88	10	6	3.89	0.808
ท่าเทียบเรือสำหรับนักท่องเที่ยว	92	186	95	20	7	3.84	0.895
ถังขยะ	57	212	110	15	6	3.75	0.800
บ้านพักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยว	58	154	132	43	13	3.50	0.976
เส้นทางสัญจรทางเรือ	43	129	151	62	15	3.31	0.983
ด้านความสะดวกสบาย							
เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ (walking)	187	175	33	3	2	4.36	0.707
ซุ้มนั่งเล่น	122	236	36	4	2	4.18	0.670
สถานที่จอดรถ	82	248	61	8	1	4.01	0.679

ตารางที่ 7 (ต่อ)

n = 400

การพัฒนาทางกายภาพ	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	S.D.
	จำนวน						
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใจ	ไม่ดี		
ด้านความสะอาด (ต่อ)							
ถนนทางเข้าวนอุทยานปราณบุรี	89	76	15	15	3	3.94	0.782
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	59	257	75	3	6	3.90	0.701
ห้องสุขา	83	207	93	11	6	3.88	0.819
ท่าเทียบเรือสำหรับนักท่องเที่ยว	91	186	95	21	7	3.83	0.898
ถังขยะ	62	212	106	14	6	3.78	0.804
บ้านพักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยว	57	160	126	44	13	3.51	0.976
ร้านค้าสวัสดิการ	69	183	128	16	4	3.34	0.823
เส้นทางสัญจรทางเรือ	47	124	152	61	16	3.31	0.999
ด้านความเหมาะสม							
การออกแบบป้ายสื่อความหมายต่างๆ	200	168	71	-	1	4.42	0.655
ช่วงเวลการให้บริการเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย	102	222	68	5	3	4.04	0.737
จำนวนร้านค้าสวัสดิการ	72	165	140	19	4	3.71	0.851
ด้านการให้บริการ							
ความรู้ที่ได้รับจากป้ายสื่อความหมายต่างๆ	217	160	21	1	1	4.48	0.633
เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย	104	230	59	4	3	4.07	0.715
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	61	261	69	3	6	3.92	0.96
พนักงานร้านค้าสวัสดิการ	71	169	137	19	4	3.71	0.847
ด้านการฟื้นฟูระบบนิเวศ							
ป่าชายเลน	234	139	23	2	2	4.50	0.675
ป่าบก	157	176	59	4	4	4.20	0.796
ป่าชายหาด	124	163	61	24	25	3.86	1.120

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มี ภูมิภาคต่าง ๆ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ กิจกรรมการท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก การพักผ่อน และประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีทั้งผู้ที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และต่างจังหวัด มีความคิดเห็นว่าบริเวณอุทยานปราณบุรีมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน 3.89 คะแนน 4.13 คะแนน และ 3.88 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 7.745$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.001 ซึ่งได้ค่าน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน และเมื่อนำมาหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานคร และนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานครมีความแตกต่างจาก นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความสนใจในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะต้องใช้แตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เสาวนิต (2533) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน อภิวรรณรัตน์ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและการพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และการพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ลำพอง (2535)

ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุคต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวยุคต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุคต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว นันทิยา (2542) จากการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นคร พบว่า ภูมิภานาของนักท่องเที่ยวยุค มีผลต่อความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการสวนสาธารณะเขลางค์นคร (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวยุคที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน

ภูมิภานา	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	F	sig.
อยู่กรุงเทพมหานคร	195	3.89	0.547			
อยู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	84	4.13	0.505			
อยู่ต่างจังหวัด	121	3.88	0.451			
รวม	400	3.94	0.520	2	7.745	0.001*

Scheffe		Mean Difference	Sig
อยู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	กรุงเทพมหานคร	0.24*	0.002
	อยู่ต่างจังหวัด	0.25*	0.002

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวยุคที่มีการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวยุคที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีทั้งผู้ที่มีการศึกษาค่าต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่บริเวณวนอุทยานปราณบุรีมีการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน 4.19 คะแนน 3.92 คะแนน และ 3.43 คะแนน ตามลำดับ

เมื่อนำมาทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 2.166$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.031 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่ นักท่องเที่ยวยุคที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน เมื่อนำมาหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวยุคที่มีการศึกษาค่าต่ำกว่าปริญญาตรี มีความแตกต่างจาก

นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการพัฒนาทางกายภาพได้ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า การศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า การศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เสาวนิต (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า การศึกษา มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า การศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า การศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อน ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การศึกษา ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ธนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การศึกษา มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยาน
ปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่การศึกษาแตกต่างกัน

การศึกษา	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	F	sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	104	4.19	0.515			
ปริญญาตรี	240	3.92	0.517			
สูงกว่าปริญญาตรี	56	3.43	0.497	2	2.166	0.031*

Scheffe		Mean Difference	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	0.21*	0.003

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพ
บริเวณวนอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีทั้งเพศชาย และเพศหญิงมี
ความคิดเห็นว่าบริเวณวนอุทยานปราณบุรีมีการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน 3.97
คะแนน และ 3.91 คะแนน ตามลำดับ ($t = 1.138$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.256 ซึ่งได้ค่ามากกว่า
ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า เพศของนักท่องเที่ยวที่
มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยาน
ปราณบุรี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวมีสัดส่วนที่ใกล้เคียง
กัน รวมทั้งมีความสนใจในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่จะต้องใช้เมื่อเดินทาง
มาถึง หรือมีความเกี่ยวข้องกับการบริการต่างๆคล้ายคลึงกันจึงมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน และ
ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผน
พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของ
นักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาระบบสิ่งอำนวยความสะดวก จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนัก
ท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในเขต
อุทยานแห่งชาติ พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อนโยบายของรัฐให้เอกชนรับ
สัมปทานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในเขตอุทยานแห่งชาติ อภิวรรณชน (2534) ได้ศึกษาเรื่อง
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและการพัฒนาสถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่ง
ชาติเขาใหญ่ พบว่า เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและการพัฒนา
สถานที่พักผ่อน ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ธนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อ

สภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เพศ มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน

เพศ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	t	sig.
ชาย	193	3.97	0.497			
หญิง	207	3.91	0.539	1	1.138	0.256

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีทั้งผู้ที่มีอายุ 39 ปีลงมา อายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน (3.95 คะแนน) (3.90 คะแนน) ($t = 1.890$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.374 ซึ่งได้ค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีไม่แตกต่าง โดยทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว อาจมีความพึงพอใจในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ ที่มีอยู่แล้วจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เสาวนิต (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า อายุ มีผลต่อความความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการ

ปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อน ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อายุ ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ธนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า อายุ มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	t	sig.
39ปีลงมา	224	3.95	0.537			
40ปีขึ้นไป	108	3.90	0.428	3	1.890	0.374

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพของบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีที่ผู้ที่เป็น โสด และผู้ที่สมรสแล้ว มีความคิดเห็นว่าบริเวณวนอุทยานปราณบุรีมีการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน (3.92 คะแนน) และ (3.95 คะแนน) ตามลำดับ ($t = 0.554$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.580 ซึ่งได้ค่ามากกว่าค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่แต่งงาน และไม่แต่งงานมีการใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เท่าเทียมกันจึงมีความคิดเห็นในการพัฒนาทางกายภาพไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า สถานภาพสมรส มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาลสิ่งอำนวยความสะดวก พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า สถานภาพการสมรส มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เสาวนิต (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่า สถานภาพการสมรส มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า สถานภาพสมรส มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สถานภาพการสมรส ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยาน
ปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน

สถานภาพสมรส	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	t	sig.
โสด	174	3.92	0.583			
แต่งงานแล้ว	226	3.95	0.466	1	0.554	0.580

สมมติฐานที่ 6 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีผู้ที่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน รับราชการ พ่อค้า/นักธุรกิจ นักเรียน/นักศึกษา รับจ้าง พนักงานรัฐวิสาหกิจ แม่บ้าน และอาชีพอื่นๆ เกษตรกร มีความคิดเห็นว่าเป็นการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน (3.92 คะแนน) (3.80 คะแนน) (3.98 คะแนน) (3.88 คะแนน) (4.18 คะแนน) (4.02 คะแนน) และ (3.94 คะแนน) ตามลำดับ แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 3.098$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.009 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน และเมื่อหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่า อาชีพรับราชการ มีความแตกต่างจากอาชีพรับจ้าง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมา

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยาน
ปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	F	sig.
พนักงานบริษัทเอกชน	128	3.92	0.486			
รับราชการ	78	3.80	0.508			
พ่อค้า/นักธุรกิจ	73	3.98	0.528			
นักเรียน/นักศึกษา	45	3.88	0.612			
รับจ้าง	35	4.18	0.525			
อาชีพอื่นๆ	41	4.02	0.405			
รวม	400	3.94	0.520	5	3.098	0.009*

Scheffe		Mean Difference	Sig
รับราชการ	รับจ้าง	0.38*	0.026

สมมติฐานที่ 7 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพ
บริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,000-19,999 บาท ต่อเดือน 20,000-29,999 บาท ต่อเดือน และ มากกว่า 29,999 บาท ต่อ เดือน มีความคิดเห็นว่าอุทยานปราณบุรีมีการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน (4.01 คะแนน) (3.84 คะแนน) (3.86 คะแนน) และ (3.94 คะแนน) ตามลำดับ แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 2.791$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.040 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีที่มีรายได้แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน และนำมาหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่า รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีความแตกต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 10,000-19,999 บาทโดยอาจมีสาเหตุมาจาก รายได้มีผลต่อการใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ จึงมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐ

ให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ อภิวัชรณ์ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาสถานที่พักผ่อน ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้ ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ธนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า รายได้ มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยาน
ปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีรายได้แตกต่างกัน

รายได้	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	F	sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	193	4.01	0.539			
10,000-19,999 บาท	91	3.84	0.422			
20,000-29,999 บาท	67	3.86	0.583			
มากกว่า 29,999 บาทขึ้นไป	49	3.94	1.484	3	2.791	0.040*
Scheffe			Mean Difference		Sig	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	10,000-19,999 บาท		0.17*		0.043	

สมมติฐานที่ 8 นักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีที่ทำกิจกรรมนั่งเรือชมธรรมชาติ รับประทานอาหาร นั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่น ฝึกอบรม/อยู่ค่ายพักแรม ศึกษาหาความรู้จากป้าย เล่นน้ำทะเล เดินเล่นตามชายหาด ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน มีความคิดเห็นว่าเป็นการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน 3.95 คะแนน 3.93 คะแนน 4.03

คะแนน 3.94 คะแนน 4.01 คะแนน 3.81 คะแนน 4.01 คะแนน ตามลำดับ แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 7.097$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรีที่มีกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน และเมื่อนำมาหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่า การรับประทานอาหารมีความแตกต่างกับนั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่น การนั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่นมีความแตกต่างจากการศึกษาหาความรู้จากป้ายสื่อความหมายศึกษา การหาความรู้จากป้ายสื่อความหมายมีความแตกต่างจากการศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน และเล่นน้ำทะเล/เดินเล่นตามชายหาด มีความแตกต่างจากนั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่น การนั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่นมีความแตกต่างจากการศึกษาหาความรู้จากป้ายสื่อความหมายศึกษา การหาความรู้จากป้ายสื่อความหมายมีความแตกต่างจากการศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก นักท่องเที่ยวมีความต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประเภทของกิจกรรม ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว วัชรวิ (2536) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการและรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะกรณีศึกษาผู้เข้ามาใช้สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการและรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณสวนอุทยาน
ปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

กิจกรรมนันทนาการ	จำนวน	คะแนน เฉลี่ย	S.D.	df	F	sig.
นั่งเรือชมธรรมชาติ	53	3.95	0.526			
รับประทานอาหาร	168	3.93	0.546			
นั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่น	259	4.03	0.473			
ฝึกอบรม/อยู่ค่ายพักแรม	35	3.94	0.341			
ศึกษาหาความรู้จากป้ายสื่อความหมาย	268	4.01	0.484			
เล่นน้ำทะเล / เดินเล่นตามชายหาด	74	3.81	0.448			
ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน	291	4.01	0.507	6	7.097	0.001*

Scheffe		Mean Difference	Sig
รับประทานอาหาร	นั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่น	0.10*	0.016
	ศึกษาหาความรู้จากป้ายสื่อความหมาย	0.08*	0.004
	ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน	0.08*	0.005
เล่นน้ำทะเล / เดินเล่น ตามชายหาด	นั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่น	0.28*	0.004
	ศึกษาหาความรู้จากป้ายสื่อความหมาย	0.26*	0.001
	ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน	0.26*	0.001

สมมติฐานที่ 9 นักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพที่แตกต่างกัน
กันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณสวนอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนอุทยานปราณบุรีผู้ที่ต้องการให้ทุกอย่างอยู่ในสภาพเดิม ผู้ที่ต้องการให้มีสภาพเป็นธรรมชาติมากขึ้น ผู้ที่ต้องการให้ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ และผู้ที่ต้องการให้เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก มีความคิดเห็นว่าบริเวณสวนอุทยานปราณบุรีมีการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน 4.00 คะแนน 3.88 คะแนน 4.00 คะแนน และ 3.75 คะแนน ตามลำดับ แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 4.794$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกันและเมื่อหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวที่ต้องการให้ทุกอย่างอยู่สภาพเดิม มีความแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่ต้องการให้เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก โดยอาจมีสาเหตุมาจากนักท่องเที่ยวมีความรู้ในการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาในพื้นที่ที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่ พบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่ อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม วัชร (2536) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการและรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ กรณีศึกษาผู้เข้ามาใช้สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้บริการ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ สิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการและรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพแตกต่างกัน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	F	sig.
ต้องการให้ทุกอย่างอยู่สภาพเดิม	228	4.00	0.542			
ต้องการให้มีสภาพเป็นธรรมชาติมากขึ้น	83	3.88	0.504			
ต้องการให้ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ	21	4.00	0.509			
ต้องการให้เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก	68	3.75	0.409			
รวม	400	3.94	0.520	3	4.794	0.003*

Scheffe		Mean Difference	Sig.
ต้องการให้ทุกอย่างอยู่สภาพเดิม	ต้องการให้เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก	0.25*	0.005

สมมติฐานที่ 10 นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรี ผู้ที่มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก และผู้ที่ไม่มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก มีความคิดเห็นว่าบริเวณอุทยานปราณบุรีมีการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน (3.75 คะแนน) และ (3.94 คะแนน) ตามลำดับ แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t=3.285$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวมีความต้องการการบริการและการพัฒนาที่แตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พันทิพา (2530) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่ พบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่ อภิวรรณ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรม วัชร (2536) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการและรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ กรณีศึกษาผู้เข้ามาใช้สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร พบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้บริการ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ สิ่งอำนวยความสะดวกการให้บริการและรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณของวนอุทยานปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกัน

กิจกรรมนันทนาการ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	t	sig.
ต้องการ	68	3.75	0.409			
ไม่ต้องการ	332	3.94	0.532	1	3.285	0.001*

สมมติฐานที่ 11 นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการการพักผ่อนและไม่พักผ่อนจะมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีที่แตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีผู้ที่พักผ่อนและไม่พักผ่อน มีความคิดเห็นว่าการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน (3.75 คะแนน) และ (3.97 คะแนน) ตามลำดับ แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 2.942$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการพักผ่อนแตกต่างกันของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีที่มีผลต่อความคิดเห็นในการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวมีความต้องการพักผ่อน การบริการและการพัฒนาที่แตกต่างกันจึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปริยาพร (2527) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า จำนวนวันในการเดินทางมาเยือน มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนการพัฒนาระบบสิ่งอำนวยความสะดวก จิรนุช (2534) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาระบบสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ พบว่า การพักผ่อน มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนนโยบายของรัฐให้เอกชนรับสัมปทานพัฒนาระบบสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ อภิวัชรธรณ์ (2534) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า การพักผ่อน มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อน ลำพอง (2535) จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การพักผ่อน ของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว ธนากร (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การพักผ่อน มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยาน
ปราณบุรีของนักท่องเที่ยวที่พักผ่อน และไม่พักผ่อน

การพักผ่อน	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	t	sig.
พักผ่อน	56	3.75	0.514			
ไม่พักผ่อน	344	3.97	0.515	1	2.942	0.003*

สมมติฐานที่ 12 นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน จะมีความคิด
เห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรีแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีผู้ที่ไม่มีความประสบการณ์การ
ท่องเที่ยว ผู้ที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยว 1 ครั้งในรอบปี 2 ครั้งในรอบ 3 ครั้งขึ้นไปในรอบปีมีความคิด
เห็นว่าบริเวณอุทยานปราณบุรีมีการพัฒนาทางกายภาพระดับดี ด้วยคะแนน (3.82 คะแนน)
(4.21 คะแนน) (4.13 คะแนน) (3.95 คะแนน) ตามลำดับ แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 9.457$) ได้ค่า significance เท่ากับ 0.001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทาง
สถิติ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานปราณบุรีที่มี
ประสบการณ์การท่องเที่ยวแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรี
แตกต่างกัน และเมื่อนำมาหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวที่ไม่มีความประสบการณ์ มี
ความแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ 1 ครั้ง และ นักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ 1 ครั้ง
มีความแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ 2 ครั้ง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากนักท่องเที่ยวที่มี
ประสบการณ์และไม่มีความประสบการณ์ ในการท่องเที่ยวมาก่อนมีความต้องการการบริการและการ
พัฒนาที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พันทิพา (2530) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานเขาใหญ่
พบว่า ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผน
พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เสาวนิต (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อ
สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน พบว่าประสบการณ์การท่องเที่ยว มีผลต่อความ
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน วาชรรัตน์
(2546) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน
อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว มี
ผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยาน
ปราณบุรีที่มีประสบการณ์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน

การพักผ่อน	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	df	F	sig.
<u>ไม่มีประสบการณ์</u>	242	3.82	0.482			
<u>มีประสบการณ์</u>						
มี 1 ครั้ง	62	4.21	0.489			
มี 2 ครั้ง	51	4.13	0.533			
มี ตั้งแต่ 3 ครั้ง ขึ้นไป	28	3.95	0.573			
รวม	400	3.94	0.520	3	9.457	0.001*

Scheffe		Mean Difference	Sig
ไม่มีประสบการณ์	มีประสบการณ์ มี 1 ครั้ง	0.39*	0.001
	มี 2 ครั้ง	0.31*	0.001

การพิสูจน์สมมุติฐาน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว การศึกษา อาชีพ รายได้ กิจกรรมการท่องเที่ยว ความรู้ความเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก การพักผ่อน และประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ เพศ อายุ และสถานภาพการสมรสของนักท่องเที่ยว (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ปัจจัยที่มีผลและไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงต่อการพัฒนาทางกายภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชนิดของข้อมูลตามสมมุติฐาน	S.D.	df	t,F	sig.
ภูมิลาเนา	0.520	2	F	0.001*
การศึกษา	0.517	1	t	0.031*
อาชีพ	0.520	8	F	0.004*
รายได้	0.520	3	F	0.040*
กิจกรรมการท่องเที่ยว	-	7	F	0.001*
ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา	0.520	3	F	0.003*
ความต้องการถึงอำนวยความสะดวก	0.532	1	t	0.001*
การพักผ่อน	0.515	1	t	0.003*
ประสบการณ์การท่องเที่ยว	0.520	4	F	0.001*
เพศ	0.539	1	t	0.256
อายุ	0.520	3	F	0.139
สถานภาพการสมรส	0.524	1	t	0.580

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปหรือข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพปัจจุบันของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเสนอแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการพัฒนาทางกายภาพ บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากการตอบของนักท่องเที่ยว จำนวน 400 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ค่า t-test ค่า F-test สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปหรือข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพปัจจุบันของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี ร้อยละ 51.75 เป็นหญิง อายุ 39 ปีลงมา มากที่สุด ร้อยละ 61.00 รองลงมาเป็นผู้มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 27.00 นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี ร้อยละ 56.50 เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว การศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 60.00 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุด ร้อยละ 32.00 รายได้เฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเท่ากับ 15,800.53 บาทต่อเดือน มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด ร้อยละ 48.25 มีรายได้สูงที่สุด 95,000 บาทต่อเดือนอยู่กรุงเทพมหานครมากที่สุด ร้อยละ 48.75

2. การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการศึกษาข้อมูลด้าน ประสิทธิภาพการท่องเที่ยว สื่อประชาสัมพันธ์ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว กลุ่มนันทนาการ การเดินทาง ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง และการพักผ่อน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการท่องเที่ยว เป็นผู้ที่ไม่เคยมาเที่ยววนอุทยานปราณบุรี ร้อยละ 60.50 รองลงมาเป็นผู้ที่เคยมาเที่ยว 1 ครั้ง ร้อยละ 15.50 2 ครั้ง ร้อยละ 12.25 3 ครั้งขึ้นไป ร้อยละ 7.00 สื่อประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีเป็นผู้

ที่ได้รับนำแนะนำจากเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 39.75 รู้จากหนังสือพิมพ์ และวารสารน้อยที่สุดร้อยละ 3.75 มีวัตถุประสงค์มาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุดร้อยละ 67.25 มาเพื่ออยู่ค่ายพักแรมน้อยที่สุด ร้อยละ 4.00 เป็นผู้มีกลุ่มนันทนาการกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุดร้อยละ 54.50 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยววนอุทยานปราณบุรีโดยตรงร้อยละ 75.75 และมีผู้ที่ผ่านแวะมาเที่ยวร้อยละ 24.25 โดยใช้รถยนต์ส่วนบุคคลมากที่สุด ร้อยละ 70.75 และพบว่ามีผู้ที่เดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง/รถเช่า/รถไฟ น้อยที่สุดร้อยละ 8.75 การพักค้างแรม โดยมาเช่าเย็นกลับร้อยละ 86.00 และผู้ที่มาพักค้างแรม ร้อยละ 14.00 นักท่องเที่ยวที่ต้องการให้ทุกอย่างอยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด ร้อยละ 57.00 ต้องการให้ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบมีน้อยที่สุด ร้อยละ 5.25 และจากการศึกษายังพบว่านักท่องเที่ยวต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 17.00 และไม่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 83.00 จากการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี พบว่า การฟื้นฟูระบบนิเวศป่าชายเลนมีการพัฒนาทางกายภาพระดับดีมาก ด้วยคะแนน 4.50 คะแนน

3. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ภูมิฐานะของนักท่องเที่ยว การศึกษา อาชีพ รายได้ กิจกรรมการท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก การพักค้างแรม และประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ เพศ อายุ และสถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. จากการศึกษาพบว่า ภูมิปัญญาของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความคิดเห็นในการพัฒนาทางกายภาพหรือหลายปัจจัยดังนั้นในการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ควรคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากต่างจังหวัด เพื่อประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาต่อไป
2. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางการศึกษามีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพหรือหลายปัจจัย เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณอุทยานปราณบุรี ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัย กำลังศึกษาเล่าเรียน ดังนั้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพควรคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของคนในวัยนี้ เพื่อประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาต่อไป
3. จากการศึกษาพบว่า อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ ทั้งนี้อาจมาจากนักท่องเที่ยวเกิดภาวะเครียดจากการทำงานหรือประกอบกิจกรรมจึงเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพควรคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของคนในกลุ่มนี้เพื่อประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาต่อไป
4. จากการศึกษาพบว่า รายได้มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ นั่นคือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากสามารถที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และต้องการความสะดวกสบายและการบริการในทางบวกดังนั้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพควรคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของคนในกลุ่มนี้เพื่อประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป
5. จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ ดังนั้นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมวางแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรี

6. จากการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางกายภาพ มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ในการพัฒนาพื้นที่ ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่างๆ ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชวนอุทยานให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไป
7. จากการศึกษาพบว่า ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ในการพัฒนาพื้นที่ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบริการนักท่องเที่ยวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่มากที่สุด
8. จากการศึกษาพบว่า การพักค้างแรม และไม่พักค้างแรม มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ดังนั้นในการพัฒนาพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการให้เกิดความเหมาะสมกับระยะเวลาในการพักแรม กิจกรรมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการ
9. จากการศึกษาพบว่า ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยว มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการพัฒนาทางกายภาพ ดังนั้นในการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ควรคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของคนในกลุ่มนี้เพื่อประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาต่อไป
10. จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพ ประกอบด้วย เพศอายุ และสถานภาพการสมรสของนักท่องเที่ยว แต่ในการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ก็ควรนำผลการศึกษาดังกล่าวเป็นส่วนประกอบในการวางแผนการพัฒนาต่อไป
11. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป เนื่องจากการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาทางกายภาพบริเวณอุทยานปราณบุรี เป็นการศึกษาเฉพาะความคิดเห็น ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไป ควรทำการศึกษาในส่วน ofทัศนคติ/เจตคติของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความสามารถในการทดแทนของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงอุทยานปราณบุรีที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กนกวรรณ ชูทาน. 2540. ความสามารถที่จะรองรับผู้มาใช้บริการของส่วนพฤกษศาสตร์
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- เกษม จันทร์แก้ว. 2530. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. อักษรสยามการพิมพ์. กรุงเทพฯ.
- คุณชลทิพย์ มาลากุล ณ อยุธยา. 2526. การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างผู้อยู่อาศัย
ในแฟลตกับเรือนแถว กรณีโครงการเคหะชุมชนบางบัว 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมป่าไม้. 2543. วนอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย ตำบลหวมกเหล็ก จังหวัดสระบุรี. กรมป่าไม้,
กรุงเทพมหานคร. 8 หน้า.
- _____. 2544. ข้อมูลวนอุทยานที่จัดตั้งขึ้นแล้ว ถึง ณ วันที่ 30 เมษายน 2544. สำนักอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้, กรุงเทพมหานคร. 4 น. (อัดสำเนา)
- จำรอง เงินดี. 2534. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม. ภาควิชาจิตวิทยา
คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- จรินทร์ ชานีรัตน์. 2520. ความต้องการทางนันทนาการของชาวกรุงเทพมหานคร. วารสาร
สุศึกษาผลศึกษาและนันทนาการ 3 (มกราคม-ตุลาคม 2520):105-108.
- จิรนุช ศิริรัตน์พิริยะ. 2534. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแนวนโยบายของรัฐให้เอกชนรับ
สัมปทานพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในเขตอุทยานแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โท,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชนพรรรณ ชินณะพงศ์. 2535. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านการพัฒนาสิ่งแวดลอมทาง
กายภาพบริเวณอุทยานนกน้ำ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุมพล งามส่องใส. 2531. สมรรถนะการยอมให้มีได้สูงสุดในระบบสิ่งแวดลอม. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไชโย ยิ่งเกตุรา. 2543. การบริการด้านนันทนาการของอุทยานแห่งชาติออบหลวง จังหวัด
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. 2526. การวิเคราะห์การปลูกป่าฟื้นทางด้านสังคมศาสตร์. คณะสังคมศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ .
- เต็ม สมิตินันท์. 2544. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย. สวนพฤกษศาสตร์ สำนักวิชาการป่าไม้
กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.
- ทักษิณา นิยมลรัตน. 2533. ความสามารถในการรองรับ, แนวคิดและข้อจำกัดของการใช้.
จุลสารการท่องเที่ยว ปีที่ 9 เล่มที่ 1.
- ธงชัย สังแก้ว. 2524. ขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยครูจันทบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนากร วิชัยกุล. 2545. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสภาพแวดลอมทางชีวภาพและ
การบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรพันธุ์ แก่นจันทร์. 2542. ความคิดเห็นของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี
ต่อการมีส่วนร่วมของพัฒนากร ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและการดำเนินงานโครงการ
พัฒนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นงนุช วรรณณี. 2546. การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลบางแสน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. 2543. วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นพมาศ ชีระเวคิน. 2542. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ

นภาพร ฐานะกาญจน์. 2535. การจัดการแหล่งนันทนาการบนที่สูง การพัฒนาป่าไม้ในที่สูง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นิวัติ เรืองพานิชช. 2537. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นิวัติ เรืองพานิชช. 2546. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

นิมิตพงษ์ เชาวน์ปรีชา. 2545. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานน้ำตกเจ็ดสาวน้อย จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ประกอบ ระกิติ. 2515. จิตวิทยา. จงเจริญการพิมพ์. กรุงเทพฯ.

ปรีชา รัตนารณ. 2546. ความคิดเห็นของนักทัศนศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการสื่อ ความหมายธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ปรียาพร พรหมพิทักษ์. 2527. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พันทิพา โฉมประดิษฐ์. 2530. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2531. เอกสารบรรยายเรื่องการวัดทัศนคติ. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- มิตรชัย อานันทนสกุล. 2544. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ที่มีผลต่อความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรในหมู่บ้านห้วยหินดำ หมู่ที่ 6 ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยศ สันตสมบัติ. 2543. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เอกสารการบรรยายในชั้นเรียนนักศึกษาปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2542. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522. ฉบับพิเศษ. เล่มที่ 92. กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์. กรุงเทพฯ.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2538. วิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง. ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ภาพพิมพ์จำกัด, กรุงเทพฯ.
- คำพอง ศรีทับทิม. 2535. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วิจิตร ชัยสร. 2537. **ทัศนคติของประชาชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัด แม่ฮ่องสอน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิจิต อุกะโชค. 2545. **ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งน้ำว่า อำเภอมะเจิม จังหวัดน่าน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. 2524. **คู่มือการวิจัยหลักการสร้างและการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.** สำนักพิมพ์เรือนแก้ว, กรุงเทพฯ.
- วิชัย เพ็ญน้อย. 2533. **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ.** มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์., กรุงเทพฯ.
- วิมลสิทธิ์ ทรายางกูร. 2526. **พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม:มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน.** สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- วัชร น้อยพิทักษ์. 2536. **ความคิดเห็นของประชาชนต่อสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ และรูปแบบการใช้ประโยชน์ในสวนสาธารณะ:กรณีศึกษาผู้เข้ามาใช้สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชรียา สุวรรณเมธา. 2545. **ความคิดเห็นของข้าราชการกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีต่อนโยบายการประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาชรัตน์ นันทเสน. 2546. **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วุฒิพล หัวเมืองแก้ว. 2528. **เศรษฐศาสตร์ป่าไม้.** ภาควิชาการจัดการป่าไม้. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์., กรุงเทพฯ.

ศิริณา จามรมาน. 2530. **จิตวิทยาสิ่งแวดล้อม**. ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ศิริพรรณ ทวีสุข. 2533. **ความต้องการพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในกรุงเทพมหานคร**. การประชุมสัมมนาประจำปี ครั้งที่ 1 เรื่องคุณภาพชีวิตของคนเมืองหลวง มหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ .2538. **โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ :กรณีภาคใต้**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.

ศูนย์วิจัยป่าไม้. 2541. **คู่มือพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.

สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. 2543. **คู่มือการศึกษาพัฒนาวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม**. เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.

สมบัติ กาญจนกิจ และ ดำรัส ดาราศักดิ์. 2520. **นันทนาการชั้นนำ**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สมพร อัสวิลานนท์. 2538. **เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม:หลักและทฤษฎี**. คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สันติ ชูตินธรา. 2530. **ความสามารถในการรองรับพื้นที่เขตการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการความสำคัญในปัจจุบัน**. จุลสารการท่องเที่ยว.(ตุลาคม 2530).

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2540. **จิตวิทยาสังคม**. ชัยสิริการพิมพ์, กรุงเทพฯ.

สุชา จันทร์เอม. 2536. **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 8 .สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.

สุริพร ภัทราพรนันท์. 2541. ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา
อุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาส. 2525. การจัดการพื้นที่นันทนาการ. คณะวนศาสตร์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาสและ ครรชนี เอ็มพันธุ์. 2538. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.
เอกสาร (อัดสำเนา).

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาสและศิริลักษณ์ ปิ่นเกษร. 2535. นันทนาการกับการป่าไม้ชุมชนหน่วยที่ 13,
ชุดวิชาการป่าไม้ชุมชน. สาขาวิชาการส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.

สุวดี ศรีเบญจพลางกูร. 2529. การประเมินค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการในเขตเมือง: ศึกษา
เฉพาะกรณีสวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

สำนักงานป่าไม้เขตเพชรบุรี. 2540. แผนพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริวนอุทยาน
ปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2540-2542). สำนักงานป่าไม้เขต
เพชรบุรี .

เสรี เวชชบุษกร. 2527. แนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติ. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา).

เสรี เวชชบุษกร. 2538. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา).

เสาวณิต ตั้งตระกูล. 2532. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิวรรณ เกียงขวา. 2534. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุคร รัตนศักดิ์. 2527. พลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการและการกีฬา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

โอฬาร เจริญชัย. 2545. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของเมืองท่องเที่ยวในชนบท. กรณีศึกษาเมืองปรางค์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Bammel and Bammel. 1982. **Leisure and Human Behavior**. Iowa, United States of America.

Chubb, M. and R. Chubb, 1981. **One Third of Our Time**. John Wiley and Sons, Inc., Canada.

Clawson, M. and J.L. Knetsch. 1974. **Economics of Outdoor Recreation**. The Johns Hopkins University Press, Baltimore.

Krzysztof, P. 1959. **Tourism as The Subject of Interdisciplinary Research: Tourism Research: Routledge**, London and New York.

Oskamp, S. 1977. **Attitudes and Opinions**. Prentice-Hall, Englewood Cliffs. . New Jersey.

Remmers, H.H., H.L. and J. F. Rummel. 1965. **Practical Introduction to Measurement and Evaluation**. 2nd ed., Harper & Row, New York.

Rommey, O.H.1945. **Off the Jop Living**. A.S. Barnes and Co., New York.

Smith, V. 1989. **Host and Guests: The Anthropology of Tourism.**(2nd ed):University of Pennsylvania Press, Philadelphia.

Sharpe, GW., C.H. Odegaard, and W.F.Sharpe. 1983. **Park Management**. John Wiley and Sons. New York.

Yamane, T. 1973. **Statistics:An Introductory Analysis.**3rd ed., Harper International Edition, Tokyo.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หมายเลขแบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของวนอุทยานปราณบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โดย

นางสาวมัลลิการ์ พันธังกา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพักผ่อน
หย่อนใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่องว่าง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด
ให้ตรงกับความเป็นจริง ความคิดเห็น หรือความรู้สึของท่าน

1. เพศ
 - ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพการสมรส
 - โสด
 - แต่งงานแล้ว
4. สถานภาพการศึกษา
 - ไม่ได้เรียน
 - ประถมศึกษา
 - มัธยมศึกษา
 - ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพ
 - นักเรียน/นักศึกษา
 - รับราชการ
 - พนักงานบริษัทเอกชน
 - พ่อค้า/นักธุรกิจ
 - พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - เกษตรกร
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. รายได้ต่อเดือน.....บาท
7. ที่อยู่ปัจจุบัน
 - กรุงเทพมหานคร
 - ต่างจังหวัด(โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว และการพักผ่อน

หย่อนใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว วนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่าง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด
ให้ตรงกับความเป็นจริง ความคิดเห็น หรือความรู้สึของท่าน

1. ท่านเคยมาใช้บริการวณอุทยานปราณบุรีมาก่อนหรือไม่
 - เคย (โปรดระบุจำนวนครั้งโดยประมาณ).....ครั้ง/ในรอบปี
 - ไม่เคย
2. สิ่งจูงใจที่ทำให้ท่านมาท่องเที่ยวที่นี่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ชมธรรมชาติ
 - ชอบบรรยากาศที่ร่มรื่น
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
3. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวที่นี่ โดยสื่อประชาสัมพันธ์หรือการแนะนำจากใคร
 - จากญาติ
 - วิทยุ/โทรทัศน์
 - เพื่อนแนะนำ
 - หนังสือพิมพ์และวารสารการท่องเที่ยว
 - บริษัทนำเที่ยว
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ท่านเดินทางมาวณอุทยานปราณบุรีด้วยวิธีใด
 - รถโดยสารประจำทาง
 - รถบริษัทนำเที่ยว
 - รถจักรยาน
 - รถจักรยานยนต์
 - รถยนต์ส่วนบุคคล
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว
- เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
 - เพื่อการอยู่ค่ายพักแรม
 - เพื่อชมธรรมชาติ
 - เพื่อศึกษา อบรม หาประสบการณ์
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. ประเภทของกลุ่มนันทนาการ
- มัคคนเดี่ยว
 - มากับกลุ่มเพื่อน
 - มากับครอบครัว
 - มากับบริษัทนำเที่ยว
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
7. จำนวนวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว
- มาเช้าเย็นกลับ
 - มาพักค้างคืน (จำนวนครั้ง.....ครั้ง)
8. กิจกรรมนันทนาการของท่านขณะที่มาท่องเที่ยวบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- นั่งเรือชมธรรมชาติ
 - รับประทานอาหาร
 - นั่งเล่นตามซุ้มนั่งเล่น
 - ฝึกอบรมและอยู่ค่ายพักแรม
 - ศึกษาหาความรู้จากป้ายสื่อความหมาย
 - เล่นน้ำทะเล
 - ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
9. การเดินทางมาท่องเที่ยวในขณะที่ท่องเที่ยวในบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- เดินทางมาท่องเที่ยว วนอุทยานปราณบุรีโดยตรง
 - เดินทางมาท่องเที่ยว ผ่านแวะมาเที่ยว วนอุทยานปราณบุรี

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

บริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่องว่าง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง ความคิดเห็น หรือความรู้สึกของท่าน

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่างๆไปในบริเวณวนอุทยานปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 - ต้องการให้ทุกอย่างอยู่ในสภาพเดิม ต้องการให้มีสภาพเป็นธรรมชาติมากกว่านี้
 - ต้องการให้ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ต้องการให้เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก
2. **คำชี้แจง** โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่องขวามือที่กำหนดให้ ตรงกับความเป็นจริง ความคิดเห็น หรือความรู้สึกของท่าน

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ไม่ดี
1. ถนนทางเข้าวนอุทยานปราณบุรี 1.1 ความสะดวก 1.2 ความปลอดภัย 1.3 ความสะอาด					
2. เส้นทางสัญจรทางเรือ 2.1 ความสะดวก 2.2 ความปลอดภัย 2.3 ความสะอาด					
3. ท่าเทียบเรือสำหรับนักท่องเที่ยว 3.1 ความสะดวก 3.2 ความปลอดภัย 3.3 ความสะอาด					
4. ที่จอดรถ 4.1 ความสะดวก 4.2 ความปลอดภัย 4.3 ความสะอาด					

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ไม่ดี
5. ห้องสุขา 5.1 ความสะอาด 5.2 ความปลอดภัย 5.3 ความสะอาด					
6. ถังขยะ 6.1 ความสะอาด 6.2 ความปลอดภัย 6.3 ความสะอาด					
7. ชุมนั่งเล่น 7.1 ความสะอาด 7.2 ความปลอดภัย 7.3 ความสะอาด					
8. ทางเดินศึกษาธรรมชาติ (Walking) 8.1 ความสะอาด 8.2 ความปลอดภัย 8.3 ความสะอาด					
9. ร้านค้าสวัสดิการ 9.1 ความเหมาะสมของจำนวนร้าน 9.2 การให้บริการพนักงาน 9.3 ความสะอาด					
10. เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย 10.1 การให้บริการ 10.2 จำนวนเจ้าหน้าที่ 10.3 ช่วงเวลาให้บริการ					
11. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 11.1 การให้บริการ 11.2 ความสะอาด 11.3 ความสะอาด					

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ไม่ดี
12. ป้ายสื่อความหมายต่างๆ 12.1 ความชัดเจน 12.2 ความรู้ที่ได้รับ 12.3 การออกแบบ					
13. บ้านพักรับรองสำหรับนักท่องเที่ยว 13.1 ความสะอาดชัดเจน 13.2 ความปลอดภัย 13.3 ความสะอาด					
14. การฟื้นฟูระบบนิเวศ 14.1 ป่าชายเลน 14.2 ป่าบก 14.3 ป่าชายหาด					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....